

ГАЗЕТА
ВЕРХОВНОЇ
РАДИ УКРАЇНИ

Влада – Радам!

УБОЛОС ЖРАЇНИ

№ 22 (2024) ♦ Субота, 6 лютого 1999 року ♦ Ціна договірна

Цього тижня:

- ✓ Верховна Рада України, окрім інших питань, внесла зміни і доповнення до закону про фіксований сільськогосподарський податок і скасувала попередню власну постанову з цього приводу;
- ✓ продовжила до 1 травня цього року термін приватизації за майнові сертифікати;
- ✓ відповідним законом тимчасово заборонила стягнення з громадян України пені за невчасне внесення плати за послуги зв'язку.

Тріщать
прикордонні
застави

Фрагменти

11

Парламентська хроніка

Розпродувати далі чи спершу зробити ревізію «прихватизованого»?

Ранкове та денне засідання 5 лютого

Після оголошення запитів та заяв народних депутатів було надано слово голові Комітету з питань Регламенту, депутатської етики та організації роботи Верховної Ради Віктору Омелічу. Він зазначив, що комітет 4 лютого розглянув питання про подання Генерального прокурора дати згоду на притягнення народного депутата Павла Лазаренка до кримінальної відповідальності. Комітет заслухав виступи народного депутата Павла Лазаренка та Генпрокурора Михайла Потебенька. Комітет дійшов висновку, що результати дослідження наявних документів та обставин справи поки що не дають змоги зробити об'єктивні висновки. Тому якихось рекомендацій Верховній Раді комітет не запропонував. Разом з тим В. Омеліч зауважив, що Верховну Раду не варто перетворювати на орган для політичних розправ.

(Закінчення на 2-й стор.).

Заява тижня

Ви казали, ми слухали

Прем'єр-міністр України Валерій Пустовойтенко привіз із Вашингтона радісну звістку: його переговори з директором-розпорядником Міжнародного валютного фонду Мішелем Камдессю подають надію. Інакше кажучи, американський фінансист повідомив, що, на його думку, МВФ продовжить співпрацю з Україною у рамках програми розширеного фінансування (EFF).

Це означає, що Києву слід готуватися до приїзду чергових ревізорів, які перевірятимуть успіхи уряду з виконання умов меморандуму про співробітництво до середини 2001 року. Адже пан Камдессю — ще не рада директорів, яка й вирішить, чи відновлювати кредитування українських реформ. Нагадаємо, поки що в рамках програми розширеного фінансування Україна одержала менш як \$ 350 млн. І від позитивного рішення МВФ відновити співпрацю з Україною залежить набагато більше, ніж обіцяний кредит на дуже ліберальних умовах у \$ 2,5 млрд.

(Закінчення на 4-й стор.).

Продовження
теми:
«Дім, який
збудував...»

Суспільство

6—7

XX століття: українські акценти

Першого січня 2001 року (до речі, в понеділок) людство вступить у нове століття і нове тисячоліття своєї історії.

Не кожному поколінню випадає можливість пережити злам часів. Нам пощастило. Ми станемо свідками зміни епох.

Різні події супроводжуватимуть перехід у третє тисячоліття. Зокрема, світ підбиватиме підсумки свого існування.

(Закінчення на 8—9-й стор.).

Зірячий випадок

Уся ця історія, читачу, не варта і з'їденої котлети. Питання тільки в тому, чим? Робітником, членом його сім'ї, собакою чи котом? Є підозра, що навіть без звірства тут не обійшлося.

(Закінчення на 4-й стор.).

Дошка пошани

4

Фотофакт

На свердловині Південна Стинава-2 з глибини 4500 метрів отримали приплив нафти у 15 тонн за добу.

Фото
Володимира
ПЕСЛЯКА
(ДІНАУ).

У номері

ГЕС — нове дихання

Колектив харківського науково-виробничого об'єднання «Турбоатом» почав виготовлення першої з шести турбін для Каховської ГЕС. Кожна з них, повідомляє ДІНАУ, замінить гідроагрегати, які стали давати промисловий струм ще в п'ятдесяті роки. Потужність нової, надійнішої та екологічно чистої, турбіни становитиме 60 мегават. Харківське підприємство розпочне в цьому році й виготовлення турбін для Кременчуцької і Дніпродзержинської ГЕС. Усього на електростанціях Дніпровського каскаду ГЕС «Турбоатому» потрібно обновили 79 турбін.

За «Горизонтом» — зарплата

Після тривалих зволікань Кабінет міністрів надав, нарешті, свої гарантії на іноземний кредит у сумі 242,4 мільйона доларів. Його буде спрямовано на фінансування будівництва на миколаївському заводі «Океан» 10 суден-балкерів за замовленням німецької фірми «Горизонт» концерну «Маріне» (Гамбург). Реалізація проекту дасть змогу забезпечити роботою і, відповідно, зарплатою протягом п'яти років понад 6 тисяч корабелів «Океану», а також працівників низки суміжних підприємств. Судна-балкери типу «панамакс» споруджуватимуться на умовах валютної самокупності.

- ✓ 1508 року почалося повстання проти польсько-литовського засилля в Україні під проводом князя Михайла Глинського
- ✓ 1796 року помер польський історик, симпатик України Адам Нарушевич
- ✓ 1883 року народився авіаконструктор гідролітаків Дмитро Григорович
- ✓ 1917 року народився театральний діяч Юрій Величко
- ✓ 1940 року народився поет Олег Орач

6.02

МВФ, напевно, співпрацюватиме з нами і надалі

! У номер

✓ Київ

Спочатку — МПА,
потім — міжнародні угоди

Голова Верховної Ради Олександр Ткаченко зустрівся з Надзвичайним і Повноважним Послом Королівства Нідерландів в Україні Онно Хаттінга Ван'т Сантом.

Під час зустрічі посол просив прискорити ратифікацію ВР угоди про технічне та фінансове співробітництво.

Олександр Ткаченко пояснив: угоду не підтримали ліве не тому, що проти співробітництва з Нідерландами, а на знак протесту блокування правими приєднання України до МПА СНД. Він пообіцяв, що до кінця місяця першочергово буде розглянуто всі міжнародні угоди.

***

Також Голова Верховної Ради зустрівся з Надзвичайним і Повноважним Послом Фінляндської Республіки в Україні Мартті Ісоаро.

Олександр Ткаченко розповів про двосторонні відносини, ознайомив посла з роботою ВР, назвав найважливіші події 1999 року — вибори Президента і прийняття Програми національного відродження України.

Мартті Ісоаро запевнив Голову ВР, що фінляндський парламент готовий продовжувати співпрацю і має намір поділитися досвідом щодо розв'язання деяких проблем. Він також попросив прискорити розгляд двосторонніх документів і дати «зелене світло» фінляндському проекту опалення міських районів в Україні.

Олександр Ткаченко сказав, що нератифікація майже 60 міжнародних угод не прикрашає український парламент, але до приєднання України до МПА СНД вони лівими не підтримуватимуться.

Без сильної руки
неможливо

Визначення єдиного кандидата на майбутніх президентських виборах від національно-демократичних сил було в центрі уваги зустрічі народного депутата України Євгена Марчука з Радою голів політичних партій. Як повідомляє прес-служба всеукраїнського політичного об'єднання «Державна самостійність України», ця акція засвідчила, що Рада голів політичних партій, до якої входять представники ряду праворадикальних партій, вочевидь, зупиниться на кандидатурі Є. Марчука. На зустрічі були присутні керівники Української республіканської партії, Християнського національного союзу, Української християнсько-демократичної партії, Конгресу українських націоналістів, Ліберально-демократичної партії та інших політичних сил.

Лейтмотивом виступу та відповіді Євгена Марчука було: «В Україні не криза, а катастрофа. Влада висококорумпована. Декриміналізація економіки без сильної руки неможлива. Необхідно на 80 відсотків замінити керівництво і створити механізм, щоб криміналізація не повторилася».

✓ Фотофакт

Більш як 100 найменувань продовольчих товарів, які випускає Миколаївське ВАТ «Нектар», мають попит в Україні та за кордоном. Серед нових видів продукції — смачні батончики, які ви бачите в руках працівниці підприємства Олени Ганго.

Фото Олександра КРЕМКА (ДІНАУ).

Телефонуйте, пені не буде.
І поправляйте здоров'я
у курортнополісі

Парламентська хроніка

Два приємні подарунки зробила Верховна Рада нашому так званому середньостатистичному й аполітичному громадянину. За ініціативи фракції НРУ парламент прийняв дуже лаконічний закон, суть якого у назві — про тимчасову заборону стягнення з громадян України пені за несвоєчасне внесення плати за послуги зв'язку. Аргумент: коли держава дозволяє собі місяцями не виплачувати громадянам пенсій, зарплат, стипендій і про жодну пеню за борг не заїмається, то чому вона не може дозволити громадянинові не платити пені за послуги зв'язку. Тим паче, що ця пеня становила якийсь мізер від тарифних доходів зв'язківців. Цікаво, що цей закон підтримав і виконавчий орган — держкомзв'язку. Його представник на сесії ще й уточнила, що пільга стосується не лише плати за користування телефоном, а й досить широкого кола послуг зв'язківців. Шоправда, дехто з депутатів намагався застерегти, аби зв'язківці не вдалися до інших хитрощів: пені не братимуть, а просто відключатимуть боржникам телефони...

А ось під час розгляду законопроекту про спеціальну економічну зону туристсько-рекреаційного типу «Курортнополіс Трускавець» та про внесення відповідних доповнень до деяких законодавчих актів довелося поспувати одне одному нерви. Багато хто з парламентаріїв побачив у створенні цієї економзони і мінуси. Один з них — мовляв, це, як і у випадку зі створенням інших вільних економзон, спроба відмивання тіньового капіталу. Та переважили інші аргументи. Закон прийняли. Головуючий на засіданні перший заступник Голови ВР Адам Мартинюк пожартував: передусім трускавецькою водичкою треба оздоровити тих, хто був проти цього закону.

Та чи не найбільше «поламали списів» під час розгляду у третьому читанні законопроекту про політичні партії. Хто саме — Верховний суд чи суди нижчого рівня, рівня, матиме право забороняти діяльність політичних партій в Україні? Чи передбачати в законі фінансування політичних партій за державний коштом? Саме ці питання вистраждало парламентом

закону і залишилися основним каменем спотикання. Представники лівого крила Верховної Ради наголошували на тому, що, скажімо, особисто найчисельнішій Компартії вигідно було б голосувати за державну підтримку партій, бо у відсотковому вимірі цієї допомоги припадало б найбільше. Але чи гоже за нинішньої економічної скрути вимагати цього у бідної держави. Так само були побоювання і щодо заборони діяльності партій — значючі наші судові порядки, парламентарії застерігали від упередженості і залежності судових органів на місцях. Хоча, з іншого боку, коли Верховний суд розглядатиме такі питання у першій ін-

станції, то куди вище партія зможе апелювати в разі незгоди з його рішенням?

Врешті-решт парламентарії постали перед дилемою: або відправити законопроект О. Лавринюка на повторне третє читання, або зняти його з розгляду на третій сесії. Шляхом голосування зійшлися на першому варіанті.

Цього дня парламент скасував власну постанову про фіксований сільгосподаток, оскільки прийнято відповідний закон, затвердив склад слідчих комісій з вивчення ситуації в інформаційному просторі України та діяльності Кабінету міністрів, Міненерго із забезпечення населення електроенергією.

Анатолій БЕНЬ.

Розпродувати далі чи спершу зробити
ревізію «прихватованого»?

(Початок на 1-й стор.)

Після короткого, але бурхливого обговорення сесія вирішила розглянути питання про П. Лазаренка на своєму засіданні 17 лютого.

Щодо народного депутата Миколи Агафоновича Віктора Омеліч зазначив, що цей народний депутат перебуває на стаціонарному лікуванні, тому з питання про вирішення його долі можна буде визначитися лише після виходу М. Агафоновича з лікарні.

Розглянуто проект закону про «Державну програму приватизації». Доповідав голова Фонду держмайна Олександр Бондар. Він зупинився на двох основних питаннях: для чого розроблено програму приватизації-99, а також про відмінності між президентською програмою і тією, що її Фонд уже доповідав Верховній Раді. Основні положення цих програм ґрунтовно обговорено в сесійному залі напередодні. О. Бондар доповів, що в деяких спірних питаннях знайдено компромісні рішення. На його думку, програма приватизації на 1999 рік може діяти значно

ефективніше, ніж попередні. Зокрема, для уникнення можливих зловживань вирішено не допускати до участі у процесі приватизації численні офшорні компанії.

Співдоповідач Юрій Єхануров зробив аналіз програм приватизації, запропонованих Президентом та Фондом держмайна як державної програми. Від імені Комітету з питань економічної політики, управління народним господарством, власності та інвестицій співдоповідач зазначив, що президентська програма в деяких положеннях суперечить чинному законодавству і тому не може бути прийнята. Натомість проект державної програми приватизації більш виважений і здатний краще враховувати державні інтереси. Він запропонував прийняти її в першому читанні з наступним доопрацюванням. У виступах депутатів, однак, звучали інші пропозиції. А саме: перш ніж розпродувати далі державне майно, треба спершу зробити ревізію приватизованого раніше і визначити рівень ефективності роботи цих підприємств. У разі виявлен-

ня погіршення роботи приватизованих підприємств їх треба повернути у власність держави.

Після перерви виступили представники парламентських фракцій.

При голосуванні ні проект приватизації, запропонований Президентом, ні проект про Державну програму приватизації профільного комітету депутатський загаль не схвалив. Президентську програму відхилено.

Обговорено закон «Про списання та реструктуризацію податкової заборгованості платників податків — сільськогосподарських підприємств і цукрових заводів (комбінатів) за станом на 1 жовтня 1998 року» з пропозиціями Президента від 10 грудня 1998 року. Спирні питання профільний комітет АПК вчасно узгодив. З деякими доповненнями та поправками закон прийнято в цілому.

Розглянуто порядок денний третьої сесії, до якого, після врахування пропозицій та доповнень, увійшло 386 питань.

Іван ДМИТРЕНКО.

Досить з агрофірмівців
політичних переслідувань

1518 членів Аграрної партії України у Таромському на Дніпропетровщині готують рішуче відстоювати свої хліборобські і людські права.

У відомій на всю Україну наукововиробничій агрофірмі «Науковий» на конференції її первинної територіальної організації Аграрної партії утворено страйковий комітет. «Науковці» вже вісім місяців не одержують зарплату через блокування рахунків фірми. Досить пригадати минулорічний «тракторний марш протесту» таромчан, аби збагнути, що це — серйозна загорода владі.

Якщо трудівникам фірми не дадуть нормально працювати і організовано провести весняно-польові роботи, а до цього йдеться, аграрники готові до рішучих дій.

Ці застерження пролунали з вуст доярки Тетяни Царук, тракториста Миколи Пантелєєва, ветерана праці Андрія Шербина, місцевого лідера Аграрної партії Анатолія Малінського, адре-

совані конкретним діям — виконавцям місцевого значення. Серед них — голова Дніпропетровської райдержадміністрації Геннадій Латушко та заступник голови облдержадміністрації з аграрних питань Микола Сухий.

Не зайве нагадати, що «Наукова» не має собі рівних на Дніпропетровщині. Майже 60 центнерів озимої пшениці з гектара та 22 — соняшнику зібрали хлібороби торік. На кожну голову худоби заготували по 65 центнерів кормових одиниць, а у валовому обсязі кормів — вдвічі більше, ніж усі господарства району разом. Тож не випадково надолі сягнули 9 тисяч кілограмів молока від корови. Рентабельність молочного виробництва — 78 відсотків, а тваринницького в цілому — 48. Хіба не треба вклинитися аграрникам за таку працю?!

Агрофірму, навпаки, нищать на кожному кроці. Численними перевітками, яких відбулося вже майже сорок, блокуванням рахунків, спробами «розхитати»

Коли нам
дадуть нормально
працювати?

колектив зсередини. Працюючи отак сумлінно, люди вже вісім місяців не одержують заробітної плати. Якщо досі все це пояснювали «опальністю» попереднього директора фірми Миколи Агафоновича, то чим виправдати це сьогодні, коли Микола Іванович, як народний депутат, давно працює у Верховній Раді?

— Тепер нам зрозуміло, — сказав ветеран праці Андрій Шербина, — що агрофірма справді не дає спокою дітям у Дніпропетровську і Києві. Дехто спить і бачить її розчавленою. Але поставити на коліна «науковців» навряд чи вдасться.

Вони переконані, що мають можливість і право жити та працювати, стоячи на повен зріст. І будуть за це боротися. Про що заявили, зокрема, у посланні Президентові України Леоніду Кучмі та Голові Верховної Ради Олександру Ткаченку.

Микола НЕЧИПОРЕНКО.

Дніпропетровська область.

Чи до злагоди «Злагода»?

На політичному небосхилі України спалахнув ще один «патрістично-державницький», «демократичний» факел — Всеукраїнське об'єднання демократичних сил «Злагода». Запалили його Народньо-демократична партія, об'єднані соціал-демократи та інші менш примітні партії та об'єднання. Гірка іронія до: вкотре хоробим словом — злагода — приховують напівправду. Ту, що страшніша за відверту брехню.

Напівправда в тому, що загалом благої мсти (через якийсь десяток років побачити Україну лідером Східної, а там — і всієї Європи) збираються досягти на дистрофічних ніжках привабливих ілюзій, недоумок, брехні. Адже що не візьмеш: ідею (програма «Україна-2010»), засновників, соціальну базу — у всьому напівправда, вицвілі партійні прапори, а під закликами про злагоду приховано конфронтацію.

Ідея — програма «Україна-2010», за задумом засновників «Злагоди», має згуртувати суспільство і забезпечити Україні

гідне її «місце у світовому економічному просторі». Адже перш ніж кудись іти, треба відчувати твердь відправної точки, знати її природу, чесно відповісти, чому Україна опинилася в нинішній ситуації? Без таких відповідей розписані за роками етапи просування до мети не переконливі, коли не сказати маніловські. Окрім усього й тому, що не дають відповіді на ще одне запитання: а де візьмуться кошти, щоб сходинка за сходинкою підніматися на вершину і через десять років «посісти почесне місце у світовому розподілі праці». Ну а коли ідея хирлява, то як вона оволодіє масами, перетвориться на ту матеріальну силу, що спроможна надихнути мільйони ще тугіше затягнуті паски і постраждати в ім'я добробуту «двохсот сімейств»? У самій ідеї відповіді нема.

Та, можливо, є поводири великодосвідчені, здатні «глаголом жечь сердца», вести за собою мільйони? Ну які добрі справи може записати собі придворна НДП, котра вже й не приховує, що вона — «пар-

тія влади» і в забезпеченні «наступності влади» бачить сенс свого подальшого невідомого життя? Або об'єднані соціал-демократи, яким ще треба буде довести відповідність імені? Або найдемократичніший у світі Рух, який, поза всякими сумнівами, незабаром (коли йому накажуть) опиниться в обіймах «Злагоди»? Той самий Рух, який уже змінив декілька господарів і в результаті складної розумової роботи від гасел про відродження і духовність прийшов до вражаюче ємного заклик: «Будьмо!». Тобто, вип'ємо за те, що зібралися?.. Або ті самі «Реформи і порядок» (РіП), що їм на попередніх виборах у Верховну Раду виборці зрозуміло сказали: і не рипайтесь? Або розхитувана амбітними сутічками ДемПУ, який остогид навіть власний лідер В. Яворівський?

Одне слово, у поводири «Злагоди» набиваються ті, хто на парламентських виборах-98 ледь-ледь персбрався через чотири відсотковий бар'єр або й зовсім опинився за ним. Ті, про кого ще великий байкар

сказав: «А ви, друзя, как ни садитесь, все в музыканты не годитесь...».

Та вони все-таки вмошуються. На кого розраховують обіперитися? Для широкої публіки сказано надміру пафосно — «влада як німіри потребує широкої суспільної та політичної підтримки». А далі вже відвертіше (кволі ніжки напівправди підгинаються): «Політична стабільність дасть нам змогу (це кому саме — нам?) здійснити нормальну наступність влади в Україні, дати відсіч будь-яким спробам підірвати наш державний суверенітет, дестабілізувати суспільство».

Ось із цього, як то кажуть, і слід було розпочинати. Та оскільки під дахом «Злагоди» зібралися партії без міцного ідейного стрижня, то й методи їм обирати не доведеться. Вони вже давно випробували й у «цивілізованих» країнах, і на президентських виборах у Росії, і в самій Україні. Рух з тими самими народними демократами чимало з цих прийомів уже випробували: від бойкоту

засідань Верховної Ради до «кулачної демократії», коли земля тікає з-під ніг.

Ось чому від задуму зі «Злагодою» за версту віє нещирість, погано прихованою каверзою, первісно закладеною конфронтацією через розподіл суспільства на «чистих» і «нечистих». Адже коли б було інакше, у числі засновників неодмінно мали б бути комуністи, соціалісти, селяни, «Громада», прогресивні соціалісти — усі ті, за кого на виборах до Верховної Ради віддали голоси близько половини виборців.

Та «Злагода» вже з пелюшок заговорила мовою ультиматумів: Президент — тільки не від лівих, тільки не Марчук, тільки не Лазаренко, тільки не... Не змінить враження від такого тону і «внесок» одного з членів оргкомітету Л. Кравчука, який з п'яти «Д», що так і не забезпечили Леонідові Макаровичу другий президентський термін, трьома «Д» поступився «Злагоді».

Чи не з натику дарунок? Віктор ДРОЗД.

Заробили, та не отримали

На пропозицію народних депутатів України
публікуємо дані Національного банку
про стан заборгованості з виплати заробітної
плати загалом по Україні

Затримки виплати заробітної плати по Україні *)

	(в млн. гривень)			
	на 1 січня 1998 року Загальна сума заборгован.	на 1 січня 1999 року Загальна сума заборгован.	на 26 січня 1999 року Загальна сума заборгован.	на 1 лютого 1999 року Загальна сума заборгован.
Усього по Україні	4907.8	6518.3	6734.5	6634.9
в тому числі:				
— по бюджетних організ.	716.8	960.2	972.7	940.2
— по небюджетних організ.	4191	5558.1	5761.8	5694.7
По всіх підприємствах і організаціях терміном:				
— до місяця	416.1	483.7	573.2	492.3
— від 1 до 2 місяців	429.7	461.9	472.3	486.4
— від 2 до 3 місяців	507.4	539.3	540.4	524.5
— понад 3 місяці	3554.6	5033.4	5148.6	5131.6

ЗАТРИМКИ ВИПЛАТИ ЗАРОБІТНОЇ ПЛАТИ ПО УКРАЇНІ

за станом на 1 лютого 1999 року
за всіма організаціями і установами

(тис. грн.)

	Загальна кількість випадків	Загальна сума забор- гованості	Прострочена заборгованість у заробітній платі з причин:							
			відсутність коштів на коррахунках банку		відсутність коштів на рахун. підприємств, установ, організацій		відсутність готівки в банках у зв'язку з не- воечасним заведенням з вини рег. управ. НБУ		інші причини	
			кількість	сума	кількість	сума	кількість	сума	кількість	сума
Республіка Крим	3375	266372.5	0	0.0	3105	265431.3	0	0.0	270	941.3
Вінницька	14072	202236.5	0	0.0	14072	202236.5	0	0.0	0	0.0
Волинська	4989	139001.7	0	0.0	4973	138912.3	0	0.0	16	89.4
Дніпропетровська	11820	637148.4	0	0.0	11799	636979.5	0	0.0	21	168.9
Донецька	19816	948922.7	25	124.1	19777	948789.7	0	0.0	14	9.0
Житомирська	16000	180567.6	0	0.0	15947	180398.4	0	0.0	53	169.3
Закарпатська	1810	56666.8	0	0.0	1810	56666.8	0	0.0	0	0.0
Запорізька	18457	240695.9	0	0.0	18415	240661.3	0	0.0	42	34.6
Івано-Франківська	2384	136624.6	0	0.0	2384	136624.6	0	0.0	0	0.0
Київська	3708	235976.5	0	0.0	3694	235934.0	0	0.0	14	42.5
Кіровоградська	12953	190473.4	0	0.0	12953	190473.4	0	0.0	0	0.0
Луганська	12076	616389.8	0	0.0	11882	615007.7	0	0.0	194	1382.1
Львівська	24225	295960.5	0	0.0	23685	295096.4	0	0.0	540	864.1
Миколаївська	3525	192813.1	0	0.0	3377	192027.4	0	0.0	148	785.7
Одеська	7343	201148.2	0	0.0	6968	200796.9	0	0.0	375	351.3
Полтавська	3908	237800.2	0	0.0	3907	237799.4	0	0.0	1	0.9
Рівненська	13055	138427.4	0	0.0	13055	138427.4	0	0.0	0	0.0
Сумська	1625	204368.3	0	0.0	1619	204300.1	0	0.0	6	68.2
Тернопільська	2091	143183.8	0	0.0	2083	143177.6	0	0.0	8	6.2
Харківська	18821	365116.6	0	0.0	18677	364908.3	0	0.0	144	208.3
Херсонська	8678	166675.4	0	0.0	8641	166631.2	0	0.0	37	44.2
Хмельницька	17175	192317.5	0	0.0	17158	192251.4	0	0.0	17	66.2
Черкаська	3209	191909.1	0	0.0	3205	191900.8	0	0.0	4	8.3
Чернівецька	12083	88610.7	0	0.0	11587	87167.2	0	0.0	496	1443.5
Чернігівська	24065	181547.6	0	0.0	24065	181547.6	0	0.0	0	0.0
Київ	8027	178399.7	2	0.8	7015	175830.4	0	0.0	1010	2568.5
Оперу НБУ	208	5179.7	0	0.0	184	4825.4	0	0.0	24	354.3
Головне управління НБУ	15	317.3	0	0.0	15	317.3	0	0.0	0	0.0
ВСЬОГО	269513	6634851.7	27	124.9	266052	6625120.3	0	0.0	3434	9606.6

*) без урахування виплат зарплати з виручки, розрахунків натурою, нарахованих сум податків, а також інших безготівкових перерахунків заробітної плати.

У Центральній виборчій комісії

4 лютого відбулося чергове засідання Централь-
ної виборчої комісії, яке провів її голова М. Рябець.

Комісія розглянула питання про визнання повноважень та реєстрацію народних депутатів України у багатомандатному загальнодержавному виборчому окрузі. Як відомо, Верховна Рада України 2 лютого 1999 року у зв'язку зі смертю достроково припинила повноваження народних депутатів України Л. О. Яковенка та М. І. Варбанця, обраних у багатомандатному загальнодержавному виборчому окрузі від Комуністичної партії України.

Відповідно до вимог законів України «Про вибори народних депутатів України», «Про Центральну виборчу комісію» та за результатами виборів народних депутатів України у багатомандатному загальнодержавному виборчому окрузі, що відбулися 29 березня 1998 року, Центральна виборча комісія визнала обраними та зареєструвала народними депутатами України в багатомандатному загальнодержавному виборчому окрузі від Комуністичної партії України Іванова Валерія Геннадійовича, 1947 року народження, Волноваського міського голову Донецької області, члена Комуністичної партії України, проживає в Волновасі Донецької області, якого включено до списку цієї політичної партії під № 103, та Анастасієва Валентина Олексійовича, 1925 року народження, інженера-радіотехніком, голову Київської міської ради організації ветеранів України, начальника районного спортивно-технічного центру «Харківський» Товариства сприяння обороні України, члена Комуністичної партії України, проживає в Києві, включеного до списку цієї політичної партії під № 104.

Центральна виборча комісія оголошує конкурс на заміщення посад стенографістки та водіїв I класу.

Перевага надається особам з практичним досвідом роботи.

Контактний телефон 296-80-75.

До уваги акціонерів ЗАТ «Гуляйпільський сирзавод»

Повідомляємо про внесення змін в порядок денний позачергових зборів акціонерів, які відбудуться 17 лютого 1999 року о 10.00 за адресою: Запорізька область, Гуляйпільський р-н, селище Залізничне, вул. Ватутіна, 2.

Порядок денний:

- Звіт правління.
- Звіт спостережної ради.
- Звіт ревізійної комісії.
- Затвердження результатів діяльності ЗАТ за 1998 рік.
- Внесення змін до установчого договору.
- Затвердження нової редакції статуту ЗАТ.
- Вибори спостережної ради, правління та ревізійної комісії.
- Прийняття рішення про форму випуску акцій ЗАТ.
- Затвердження договору з реєструючим органом.
- Різнє.
- Рєєстрація учасників зборів з 9.00.
- При собі мати паспорт або інший документ, що посвідчує особу, та документ, що посвідчує право власності на акції, а для представників акціонерів — відповідне доручення.

Правління ЗАТ.

Канцелярське мистецтво робити бульку

Коментар тижня

Верховна Рада направила законопроект «Про внесення змін до Конституції» до Конституційного суду для висновку про його відповідність вимогам Конституції.

А щоб високий суд довго не розкачувався, вивчаючи це складне питання, постановою ВР було визначено термін розгляду — 10 днів.

Учора Конституційний суд, щоправда, не на десятих, а на двадцятій день, все-таки відгукнувся, передає «Інтерфакс-Україна».

Голова КС Іван Тимченко, нагадавши делікатно, що зако-

нотворчі документи ВР направлені до суду без супроводжувального листа, обов'язкового у будь-якій канцелярській роботі, звертає увагу на те, що така справа має бути оформлена не як звернення, а як конституційне подання.

Крім того, надісланий законопроект не зареєстровано в секретаріаті парламенту, без номера і дати.

З усім цим можна було б змиритися і порозумітися, коли б не таке: окремі статті тексту законопроекту, який надійшов до КС, і тексту, за який депутати голосували, м'яко кажучи, не збігаються і містять «істотні відмінності», в тому числі й сама назва законопроекту.

Зважаючи на оті розбіжності в проектах законодавчих документів ВР, з'являється думка, що «не все гаразд у датському королівстві». А можливо, так задумувалося. Бо пускати бульки, як, наприклад, з референдумом про депутатську недоторканність, теж неабияке мистецтво.

Анатолій КАРАСЬ.

Фотофакт тижня

Фото Сергія КОВАЛЬЧУКА.

АЗОВСЬКИЙ ГАЗ — ОБНАДІЙЛИВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Потік газу (80 тис. кубометрів на добу) дала нова розвідувальна свердловина на Північно-Казантипському майданчику поблизу берегів Криму.

На шельфі Азовського моря газівники півострова почали буріння вперше і відразу отримали обнадійливі результати, повідомив помічник генерального директора державного виробничого підприємства «Чорноморнафтогаз» Федір Урюпін. За його словами, пошукові газу закінчують роботи ще на двох свердловинах.

Ви казали, ми слухали

Заява тижня

(Початок на 1-й стор.).

Дасть добро МВФ — дадуть добро і конгрес США, і Світовий банк, і ЄС, де звикли покладатися на висновки транснаціональної фінансової організації більше, ніж на слова українських прем'єрів, а то й помічників Президента. Ще до поїздки у США помічник Президента Валерій Литвицький озвучив намір Нацбанку оголосити черговий етап лібералізації на валютному ринку і дерегуляції банківської діяльності в руслі зобов'язань меморандуму з МВФ. Але сказати — це не означає втілити сказане в життя. Тим часом або переглянути параметри валютного коридора, або відпустити гривню з обіймів Нацбанку, як то кажуть, давно на часі через неконкурентоспроможність українських товарів на зовнішніх ринках. Прем'єр-міністр Валерій Пустовойтенко, схоже, переконав пана Камлессю в тому, що централізація 10 відсотків амортизаційних відрахувань у державному бюджеті — це не данина минулому і не стартовий капі-

тал для переобрання Президента на повторний термін. Але це ще не означає, що рада директорів МВФ повірить В. Пустовойтенку, що до такої міри безпрецедентне вилучення обігових коштів працюючих підприємств їм піде на користь. Ще важче буде переконати директорів МВФ у тому, що Кабінет міністрів спроможний цього року збільшити надходження до бюджету більш як удвічі порівняно з минулим роком. І, звісно, їх охопить неабиякий сумнів у тому, що це стане можливо, навіть якщо уряд виконає свою обіцянку підвищити тарифи на енергоресурси у житлово-комунальному секторі держави. А уряд, схоже, вже пообіцяв.

Утім, чи вірити його обіцянкам, коли він не має грошей розрахуватися зі своїми кредиторами? Нацбанк обіцяє погашати вчасно облігації внутрішньої державної позики — і не виконує своїх обіцянок. Майже за кілька метрів від помічника Президента Валерія Литвицького, який запевняє, що ось-ось кредитний дощ благословить нашу землю.

Олег ТАРАН.

Кукурудза — не буряк,

Висновок тижня

На брифінгу в адміністрації Президента інформацією, що Всеукраїнські збори селян, які відбудуться у столиці 9 лютого, стануть епохальними, бо йтиметься там про подальший розвиток агропрому, не обмежилися. Поділилися економічними здобутками (з'ясувалося, вони є) і навіть особистими господарчими поухау.

До перемоги села (читай: чиновника з кабінетного олімпу) зарахували торішні звитяги на хліборобській ниві. Тоді зібрали зернових на рівні 1996 року. І хоч ужинок виявився значно меншим від позаторішнього, заступник глави адміністрації Президента Павло Гайдуцький запевнив: збіжжя не імпортуватимемо, навіть власного можемо викинути на зовнішній ринок 2 мільйони тонн. На його думку, лани нинішнього сезону обдарують врожайми не гіршими, ніж у 98-му, а на буряковому та зерновому полі очікується десятивідсоткове збільшення, бо «краще підготовлена база, ресурси».

П. Гайдуцький розповів і про дивний механізм дивного державного регулювання, який новим трудовим досягненням сприятиме. Державні орга-

небезпідставно вважають в адміністрації Президента

ни прагнуть «як банк матеріально-технічних ресурсів», та... «допомогти обсягтися усім не в змозі. Ресурсів обмаль. Діятиме конкурсний механізм — даватимуть тим, хто повертає. Повернені ресурси знов надаємо...»

Навіщо забирати у селян усе, щоб потім постачати знов, заступник глави адміністрації не сказав, але прокоментував хід кукурудзяних жнив, що ще й досі тривають у багатьох областях: «Я б не робив трагедії, що кукурудзу збирають у грудні... Це не буряк».

Нинішнього року на наших чорноземах визріє ще безліч парадоксів...

Галина КВІТКА.

***

На третину відстають, порівняно з минулим роком, поставки мінеральних добрив, лише на 17 відсотків забезпечені сільгоспвиробники засобами захисту рослин, поки що не накопичено достатньої — хоча б на перші дні роботи — кількості пального й мастил, усього кількома десятками одиниць на кожну з південних областей вимірюються лізингові поставки тракторів, а на прямому купівлю їх у виробників грошей катастрофічно мало. Про це йшлося в Одесі на нещодавній нараді МінАПК з підготовки до весняно-польових робіт, повідомляє наш власний кореспондент Георгій ВОРОТНЮК.

Звір'ячий випадок

(Початок на 1-й стор.).

Вона (котлета) була просто покусана і живцем у землю закопана. Цей кримінал і досі не по зубах навіть двом прокураторам — Луганській міській та Сватівській районній. Хоча на розкриття лиходійства надія є. До речі, була вона і в працівників Луганського автоскладального заводу — запахло зарплатою! І з віконечка заводської каси почали видавати... свіжоморожені котлети. У рахунок платні — давнозамороженої.

О, бачили б ви натхненні обличчя трудового люду, котрий тяг цю зарплату додому! Яка радість для сім'ї: вдома шкортити хліба не знайдеш, а тут — справжнісінькі котлети! Але зарплата та виявилася умовною. Тобто, котлети із м'яса умовної свіжості: із великої рога-тої худоби, яка відкинула ратиці, або ж із худобини — знову-таки умовної, — на якій шкура та кістки... Ну, а далі ви все вже знаєте. Умовний продукт (тобто

зарплата!) був з огидою викинутий на смітник — там його (тобто її, зарплату!) собаки й коти повотузили і покинули. І господарям нічого не залишалося, як від гріха подати її, зарплату, місцями покусану, живцем закопати в землю. Амінь!

Але — ні! Бачу, читачу, ви котлеткою збираєтеся вечеряти?! Смачного! Але перевірте, чи вона, бува, не із м'яса умовної свіжості Сватівського АТ «Учебний»?..

Читайте підручник історії

Валерій Пустовойтенко, Прем'єр-міністр України:

— Головна мета «Злагоди» — сприяння програмі «Україна-2010». Мня наблизилися до тієї межі, за якою, якщо не об'єднатися, настане розбрат суспільства і злиденне життя...

Від чергового: Тобто все — як по-писаному, як за підручником історії. Життя до ери зла-

годи (до е. з.) — і життя після ери злагоди (п. е. з.). І нам указали, що життя до е. з. було просто собачим, а от п. е. з. воно може стати ще й злиденно-собачим. Є з чого вибирати!

На старість...

— Чув? Президент заявив, що в нас жодного цента не тратиться не за призначенням...

— Тю! У нас не за призначенням тратять гривні. Причому мільйони. А центи й долари залишають на старість за кордоном.

Гарненько попроситися — це як?

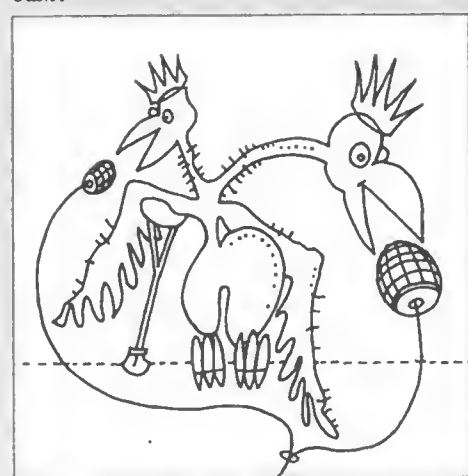
Олексій Підберезкін, член фракції КПРФ Держдуми Росії:

— Україна — неісдатна держава. Вона має наїстися своєї свободи досхочу,

а потім попроситися до Росії, притому — гарненько попроситися...

Від чергового:

А гарненько попроситися — це як? Виповзти всім миром до державного кордону, впасти на коліна й хором «Інтернаціонал» співати? Так гаразд буде чи цього замало? А може, запропонувати найбільшим проковтам — ну, тим, кому та свобода вже попередок горла стала — битися головою в усі хутир-михайлівські илазбауми? І битися доти, доки з очей двоглаві орли не посиплються? Тут знов запитання виникає. Яку кількість їх треба з очей викресати, щоб «гарненько попроситися»? Чи із тих, що співали й билися, вибрати найбільш гідних, але ще живих і при пам'яті і прямисінько на Москву делегувати. І слізньо прощення попросити. Ім, дісдатним, гарненько буде! А вам?

Черговий по дошці Вілен КАЙДАШ. Малюнки Володимира ВАСЬКОВЦЕВА.

«Економічне диво» держави

Тривога тижня

Україна та ще Туркменістан — лише у цих двох державах на всьому посткомуністичному просторі з часів здобуття незалежності не спостерігалось економічного зростання. Починаючи з 1992 року, валовий внутрішній продукт (ВВП) України скоротився майже на дві третини. Довгоочікувані позитивні показники, які спостерігалися в першій половині 1998 року, випарувалися за перших же ударів серпневої «грози» в Росії. Судячи з усього, напевно чи варто сподіватися на отримання результатів зростання і по закінченні цього року.

Проте, якщо чотири роки тому скорочення ВВП навряд чи сприймалося як щось особливе на тлі аналогічних результатів у таких самих перехідних економік, то сьогодні картина має абсолютно інший вигляд. На стійку траєкторію зростання вийшли мало не всі держави Східної Європи (лідер у цій «номінації» — Польща, де, починаючи з 1992 року, приріст ВВП становить 5,1 відсотка щороку), спостерігається стабільне зростання у західноєвропейських та середньоазійських респуб-

ліках. Україна в цій компанії вочевидь має не найкращий вигляд.

Падіння промислового виробництва минулого року становило 1,5 відсотка. Як і раніше, скорочується виробництво в машинобудуванні — на 4,5 відсотка, у харчовій промисловості — на 0,5. Через кризу в Південно-Східній Азії — основного споживача українського металу — на 6,8 відсотка знизилася обсяги виробництва у чорній металургії.

— Ситуація у вітчизняній економіці критична, — зазначив президент

Українського союзу промисловців і підприємців, голова парламентського Комітету з питань промислової політики Анатолій Кінах, відкриваючи недавнє засідання антикризової групи УСПП.

Криза платежів залишається однією з основних больових точок вітчизняної економіки. Бартеризація, як і раніше, — на рівні 43 відсотків. Всі спроби розв'язання проблеми бартеру адміністративним шляхом фактично принесли нульовий результат. Кредиторська заборгованість перевищує річний показник ВВП і становить 130 мільярдів гривень. Понад половина підприємств збиткові. Ціна фінансової стабілізації, яка спостерігалася в 1997 — першій половині 1998 року, — «недокрів'я» української економіки. Протягом року валютні резерви НБУ скоротилися більш як наполовину. Тому вкрай важливо, на думку А. Кінаха, не допустити цього року прак-

тики викупу Нацбанком облігацій внутрішньої позики. «Не менш як 70 відсотків коштів первісної емісії треба спрямовувати на рефінансування комерційних банків та зміцнення кредитної системи».

Особливо непокоїть централізація в бюджеті 10 відсотків амортизаційних відрахувань підприємств та намір уряду спрямувати 90 відсотків коштів, отриманих від приватизації в 1999 році, на фінансування бюджетного дефіциту. Фактично ці фінансові ресурси замінять недоступні нині через глобальну кризу кошти від розміщення державних боргових зобов'язань. І якщо уряд не зможе відновити співробітництво з МВФ, єдиним варіантом розвитку подій стане ввімкнення верстата для друкування грошей. Чи зможе він його вчасно вимкнути — питання дуже складне.

Сергій ЛЕЩЕНКО.

Презентація тижня

Донбас отримав свободу

У Києві відбулася презентація Закону України «Про спеціальні економічні зони і спеціальний режим інвестиційної діяльності в Донецькій області».

Відтепер 17 міст і 2 сільськогосподарські райони Донбасу отримають статус територій пріоритетного розвитку. Тут запроваджується спеціальний режим інвестиційної діяльності на 30 років і забезпечуються митні та податкові пільги протягом 5 років.

Утворюються також спеціальні економічні зони (СЕЗ) «Донецьк» (в обласному центрі) та «Азов» (у Маріуполі). У них гарантовано незмінність економіко-правового механізму протягом 60 років. Передбачено митні пільги для інвесторів, податок на прибуток становитиме 20% замість нинішніх 30%. Надходження в іноземній валюті від реалізації продукції, виробленої у СЕЗ, звільняються від обов'язкового продажу державі.

Уже тепер розглянуто 24 інвестиційні проекти загальною вартістю 273 мільйони доларів.

Водночас іноземних інвесторів турбують дві проблеми: гарантії дотримання «правил гри» і високий інвестиційний поріг (бо нині істотні пільги отримують лише ті, хто вклав більш як один мільйон). Голова Донецької облдержадміністрації Віктор Янукович зазначив, що обговорюється пропозиція про зменшення цього порогу до 100 тисяч доларів.

«Взглянь, добрий Боже, Боже єдиний, на нашу землю — на Україну...»

Фестивалі тижня

— радісно і чисто співає дитячий хор Свято-Іллінської церкви — гість Всеукраїнського фестивалю православних церковних хорів «Глас Печерський-99».

Фестиваль став другим етапом у підготовці до святкування 2000-річчя Різдва Христового. Торік за право участі у ньому змагалися 13 київських хорів. Переможці цьогорічного конкурсу представлятимуть Україну на міжнародному фестивалі у 2000 році.

Гасло фестивалю — «Христос рождається, славіте» — зумовило й вибір музичних творів: більшість з них була присвячена

цій визначній церковно-історичній події. Серед них твори Дмитра Бортнянського, Максима Березовського, Сергія Рахманінова, сучасного композитора — Лесі Дичко.

Журі й організатори фестивалю були приємно здивовані майстерністю й рівнем підготовки конкурсантів. Справжньою несподіванкою стало виконання квартетом «Стрітня» грецького знаменного розспіву — одного з перших церковних гімнів на українській землі. Нікого не залишив байдужим виступ хору з Миколаєва.

Затихли заключні ноти фестивалю, а молитву подяки Богові підхопили дзвони Великої Лаврської дзвіниці.

Юлія ПОТАПЕНКО.

Невже закінчатся страждання платників податків?

Проект тижня

Днями заступник голови ДПА Олексій Шитря представив журналістам проект Податкового кодексу і розповів про головні його особливості. Наголошувалося, що цей кодекс створювався не на порожньому місці, над ним працювали фахівці понад півтора року, починаючи з серпня 1997-го. Мимоволі виникає запитання, чому за всі роки незалежності тільки тепер створено проект?

Пояснення прозвучало таке: після більш-менш чіткого визначення економічного розвитку країни виникла потреба розробити цілий пакет документів, точніше, нарешті створити вітчизняний Податковий кодекс. Проте це не значить, що податківці сиділи без роботи.

За словами Олексія Григоровича, у пропонуваному проекті, що складається з трьох томів, є все необхідне щодо податкового

законодавства: перелік податків, зборів та інших обов'язкових платежів, що підлягають сплаті до бюджетів усіх рівнів. Є також єдина методика їх обчислення, ставки оподаткування, правовий стан платників податків, порядок адміністрування податків та порядок і умови застосування фінансових санкцій до платників податків за порушення податкового законодавства. Тут також чітко визначено права і обов'яз-

ки юридичних та фізичних осіб (суб'єктів оподаткування), їх реєстрація як платників податків в органах ДПА з присвоєнням їм ідентифікаційного номера.

Якщо говорити про основне джерело формування доходної частини бюджетів усіх рівнів, то тут залишаються непрямі податки, водночас створюватимуться передумови для збільшення надходжень від прямих податків.

Роботу зроблено велику, але це ще не фінал. Крапку має поставити Верховна Рада. Олексій Шитря сподівається, що це буде зроблено в першому півріччі 1999-го, щоб на основі проекту Податкового кодексу скласти бюджет-2000.

Михайло ЛІВАНДОВСЬКИЙ.

Красуня тижня

Зачарувана Москву

В московському концертному залі «Пушкінський» уперше за історію СНД була визначена найвродливіша дівчина країн Співдружності. Нею стала вірменка Гоар Арутюнян. Звання віце-міс конкурсу завоювала наша співвітчизниця — киянка Христина Красовська.

На знімку: українська красуня.

Оксана КУЧЕРОВА.

Кабмін допає кризу за допомогою ... статистики

Облік тижня

Зважаючи на численність документів, які «виробляє» апарат Кабінету міністрів, можна з упевненістю стверджувати: його працівники взяли курс на подолання економічної кризи. Один із цих документів привертає увагу тим, що повторює дії, які Кабмін уже запроваджував у 1997 році. Йдеться про деякі зміни у системі статистичного обліку.

Усі промислові підприємства поділяються Міністерством на дві групи: основного кола і малі. До останнього часу малими вважали підприємства з чисельністю працівників до 200 осіб. Для них був запроваджений спрощений статистичний облік з терміном подання один раз на квартал, що відповідає вимогам життя у період створення та становлення цих підприємств, які за власні кошти розбудовують виробництво та не мають змоги тримати зайвий апарат управління, що задовольняв би інтерес державних чиновників. При цьому також враховувався закордонний досвід.

1997 року Кабмін, не маючи позитивних результатів господарювання у промисловості, вирішив до основного кола підприємств додати й деякі малі

(на розсуд районних держадміністрацій). Силоміць їх примусили щомісячно подавати статистичну звітність. Але, згідно з існуючим порядком, вони мали подавати й іншу звітність (загалом — близько десяти форм). По всій Україні почалися суперечки «місцевого масштабу» між працівниками органів статистики і багатьох малих підприємств. Тишком-нишком інцидент було владано в інтересах підприємств. Здавалося, що проблему вичерпано.

Минув час. Цілком можливо, що на порозі президентських перегонів апарат Кабміну одержав черговий наказ вжити заходів щодо поліпшення економічного стану в країні. І на поверхню знов вийшло питання змін у системі статистичного обліку.

16 листопада 1998 року Київське міське управління статистики отримало телетайпограму такого змісту (подається зі скороченнями): «На виконання розпорядження Кабінету міністрів України від 21.09.98 р. № 760-Р встановлено критерій віднесення промислових підприємств до малих за чисельністю працюючих, а саме — менше 50 осіб... Зважаючи на це, просимо розпочати роботу з підготовки нового каталогу підприємств для розробки річних звітів за 1998 рік (!?) та поточних на 1999 рік по основному колу підприємств (без малих)».

Районні відділи статистики цей документ отримали 4 січня 1999 року — в перший день подання звітності.

Серед невеликих підприємств чимало таких, що мають чисельність від 50 до 100 осіб, а ще більше — до 200. Суперечки обох сторін уже почалися. Подавати звітність за минулий рік ніхто не збирається, адже на підприємствах відповідного обліку просто немає і для цього в умовах невилати або затримки виплати заробітної плати працюючим

управлінням потрібно було б збільшувати апарат управління. Щодо поточного року, то всі свари ще попереду.

Чи знає кабмінівський чиновник, навіщо йому відомості про наявність 1—2 комп'ютерів або 1—2 вантажних автомобілів на малому підприємстві? Навіщо потрібні докладні відомості про чисельність працюючих і використання робочого часу у 2-х звітах з праці, якщо чисельність уже відображено у звіті з виробництва? Яке діло чиновнику до руху основних засобів виробництва? Вони вже державі не належать. І таких питань — чимало. Це свідчить про вкрай низький рівень кваліфікації працівників Кабміну, які сподіваються на штучне зростання обсягів виробництва за рахунок включення до місячного обліку даних малих підприємств.

Тож черговий документ Кабміну — не помилка. Це — свідомий наступ на паростки ринкової економіки, яку представляють малі підприємства.

Марк ОЛІВЕНСЬКИЙ, кандидат економічних наук.

Лише одна краплина

Продовження
теми:
«Дім,
який збудував...»

Президента, чому переміщують чиновників найвищого рівня з одного місця на друге, пояснюючи «у зв'язку з переходом на іншу роботу...»?

Доможіться того, щоб кожний депутат передплачував і читав вашу газету. Ви даєте достатньо матеріалу...»

Ярослава БАЧИНСЬКА.

Борина
Львівської області.

Шановна Ярославо
Миколаївно!

Редакція навряд чи зможе називати власників палаців. Для цього їй треба б мати чималий штат слідчих з відповідними правами. Бо можна назвати прізвище власника, яке називають люди. І помилитися. Бо будівлю, ділянку може бути оформлено на родича державного службовця. І редакція в такому разі програє судовий процес, і на неї накладуть такі штрафи, що й випуск газети припиниться. Зараз це вмійте.

Але ми будемо й надалі друкувати фотографії палаців, які вірогідно належать державним чиновникам. І далі вже хай працюють з ними відповідні органи, якщо вони до цього не бачили, що діється. Отже, ми можемо обіцяти читачам лише чиновницьку палацову фототеку на сторінках «Голосу України».

«Підтримую вашу точку зору, висловлену в «ГУ» в матеріалі «Дім, який збудував...» та «І сказав Паніковський Балаганову». Велике спасибі. Молодці!..

І ще розповім про збори стосовно референдуму про депутатську недоторканність. Відбулися вони в нашому місті 20 січня із санкції міської влади. Організувала їх група на чолі з місцевим бізнесменом. І склали списки тих, хто за ліквідацію недоторканності. А під час зборів люди почали казати, що тоді настане кінець нашій жовторотій демократії, депутати стануть не народними, а кишеньковими. Багато хто з громадян зрозуміли помилку, почали вимагати викреслити свої прізвища зі списків. Отримали відмову. Кинулися на сцену. Почалася

сучка. Ініціатори зборів зникли. Акція луснула.

... Правильно, Сергію Макаровичу, тільки народ може оцінити працю газетарів. І інших — теж».

Микола ЖУРБІН.

Орджонікідзе
Дніпропетровської області.
«Шановний Сергію Макаровичу! Схвалюю ваші статті. Добре, що не боїтеся дати належну оцінку вищим посадовим особам нашої держави.»

Володимир ДРОБІНСЬКИЙ,
районний суддя у відставці,
учасник Великої
Вітчизняної війни.

Заліщики
Тернопільської області.

«Я запитував у поляків, яка у вашій країні пенсія? Сказали, якщо на долари, то 240. У мене аж сльози виступили. Поляки все, що треба, за три роки зробили, а нас Президент, депутати морять голодом. І все кажуть: народ у нас роботящий і терплячий... Ех...»

В. ДЕНИСЕНКО.

Мелітополь
Запорізької області.

«Давно пройнявся глибокою повагою до ... (опускаю компліменти. — С. П.) Що таке забудовник — знаю з особистого досвіду... На околиці Кансва у 60-ті роки звів «палац» на 50 кв. м. Будував чотири роки, боявся купити бодай одну дошку без виписки...

А тепер... «Крази», крани їдуть, матеріали везуть, палаці ростуть. Не заздрю, але вважаю, що так і має бути у приватного забудовника, як ставить питання газета, — покажи проект, кошторис, джерела доходів, де закупуєш матеріали».

Костянтин ДЕРЕВ'ЯГІН.

Канів
Черкаської області.

«Ви конкретно вкажіть на фотографії і напишіть прізвища. Допоможіть Генеральній прокуратурі через свою газету викрити злодіїв...»

Лист без підпису.

Володимирецький район
Рівненської області.

«Маємо ганебний факт переслідування редакції «Голос України» з боку державної влади тільки за те, що вона об'єктивно висвітлює події

Рядки з листів коментує головний редактор

12.01.1999 р. газета «Голос України» надрукувала серію фотографій палаців-дач, що вельми вірогідно належать нашим славним високим урядовцям.

До цієї першої публікації довелося повертатися ще двічі (15.01 та 20.01), оскільки було

здійснено спробу замість палаців високих урядових чиновників повернути розмову в інший бік. Публікації на тему палаців сколихнули наших читачів. І вони правильно оцінили ситуацію. Переконайтеся, перед вами — рядки з листів.

«... Підтримуємо мужній колектив «Голосу України», і зокрема народного депутата С. Правденка. Газета доносить до народу правду про те, що діється в країні, про злочини державних чиновників, широке розкрадання, розбазарювання народних коштів на будівництво дорогих дач і будинків.

... Звичайно, такі висловлювання С. Правденка не сподобалися деяким високоставленим чиновникам... Закрили «Правду України», «Политику», а тепер, мабуть, візьмуться і за «Голос України» і інші, неугодні владі газети.

Ось вам Конституція і свобода слова у «правовій, демократичній, суверенній, соборній» Україні... А де ж наш гарант Конституції — наш Президент? Він що, не помічає, що діється в країні?

Народ з вами, шановна редакціє! Нам більше нема до кого звертатися. Бо якщо звертаємося — нам не відповідають. Місцева преса — залякана.»

Листа готував і підписи збирав
Герой Радянського Союзу, інвалід
ВВВ Олексій Іванович СТЕФАНЮК.

Під листом — ще 27 підписів.
Ніжин
Чернігівської області.

«Шановний пане редактор! Дуже важливе питання ви порушили, вмістивши в газеті фотографії палаців із «Золотих воріт» та відбудованих П. Лазаренком сіл на Дніпропетровщині. Прошу вас бути принциповим до кінця і назвати ще й власників тих палаців. Переконаю, ви це зробите, якщо насмілилися стати на про...»

Вважаю, всі наші біди не в тому, що не «нужно было Союз валить», а в тому, що в нас на владному Олімпі нема патріотів...

Ви депутат, то спитайте

Концесія — спосіб утамувати Заповіт Пеніна актуальний і сьогодні

Готується законопроект

Як засвідчила практика, процес приватизації у нашій країні мав чимало негативних моментів, а крім того, далеко не все державне вигідно передавати у приватну власність. Водночас бюджетних коштів явно бракує, щоб використовувати і розвивати державні об'єкти. І тому держава часто опиняється в ролі собаки на сіні, яка і сама своє майно не використовує, і іншим не дає отримати прибуток. Чи можливий тут компроміс?

Більшість зарубіжних держав уже знайшла вихід із такої ситуації. Він полягає у запровадженні системи концесій, яку могла б використовувати і наша країна. Сутність концесії дуже проста: держава надає свої об'єкти державним або приватним операторам (концесіонерам), які експлуатують їх тривалий період. В цьому разі держава залишається власником свого майна, об'єкт їй повертається. На відміну від оренди, концесіонер не сплачує орендної плати.

Найбільшого поширення концесійна система набула у Франції. Зокрема, компанія «Газ де Франс» уже понад півстоліття здійснює газопос-

тачання через державні трубопроводи згідно з договором про концесію. «Газ де Франс» обслуговує більше 6300 населених пунктів (9 мільйонів чоловік) і є нині основним державним оператором у Франції. Водночас на ринку діють 17 недержавних постачальників, які складають компанії конкуренцію. Проте більшість споживачів віддає перевагу «Газ де Франс».

Концесійні договори, як правило, укладаються на 30—40 років, але не більше, ніж на 99. Цей максимальний термін, зокрема, передбачений і українським законодавством. Перед тим як укласти угоду з конкретною ком-

панією, держава оголошує тендер, вивчає можливі негативні наслідки для навколишнього середовища від діяльності концесіонера і навіть проводить опитування громадської думки.

Крім того, держава контролює використання своїх об'єктів. Майно має бути повернуто державі принаймні не в гіршому стані, ніж надавалося. Водночас концесіонер самостійний у визначенні тарифів, має право розпоряджатися своїм прибутком. Звісно, одразу виникає запитання: якщо концесіонер, скажімо, працює в енергетичній галузі, чи не призведе це до автоматичного підвищення цін на енергоносії для споживача? Такі проблеми можна врегулювати в угоді. Як зазначив юрист при Державній раді Франції Жильє ле Шательє, «якщо соціальна ситуація не дозволяє встановлювати тарифи, які покривають виробничі процеси, контракт повинен передбачати отримання концесіонером гарантій захисту промислової

та інтелектуальної власності концесіонера й автономії управління».

Франція в даному разі готова допомогти у впровадженні системи концесій. При цьому можна було б урахувати й українську специфіку. Зокрема, юристи обох країн нині працюють над створенням україно-французького арбітражного суду, який розглядав би конфлікти між державою та концесіонерами. Цей судовий орган міг би базуватися одночасно у Парижі та Києві і його діяльність підтримувалася б у майбутньому україно-французькою торговою палатою.

Проте не слід вважати концесію вигадкою французів і їхнім «особливим шляхом» у світовій економіці. Цю систему використовують нині понад 120 країн. Більше того, ще Радянська Росія одною з перших у світі запровадила концесії в період непу, і ця система повністю себе виправдала. Ленін писав, що «практична мета нашої нової економічної політики полягає в отриманні концесій». З 1922 до 1927 року було реалізовано 163 угоди, за якими державне майно перешло в користування іноземним фірмам.

справедливості

викликала
широкий відгук
читачів

нашого складного життя-буття. Звісно, за це не прийшовся до вподоби головний редактор газети... і на нього владні структури дружно кочуть «бочку»...

Подивився я і на його скромну хатинку в стадії будови... це життєве, допустиме... Але «копають» під редактора. А чого? Щоб заглушити голос демократичної преси, бо ніяк не можна сказати хоч трішечки правди про наше вище начальство... Державні чиновники — і середні, і вищі — будують собі не хатини, а справжні палаци на вкрадені у народу кошти. На це чомусь головні законники не звертають ніякісенької уваги...

Зате боляче б'ють тих, хто наважується говорити правду-матінку. Закрили «Правду України», навалилися на «Громаду»... бо вони критикують антинародний уряд... Мені здається, що Лазаренко, хоча, може, і «заощадив» дещо, то з єдиною благородною метою — звалити існуючий антинародний режим (звичайно, законним конституційним способом!). Адже в нашому розпроклятому житті нічого не зробиш без грошей!»

Олександр ГАМАНІН,
ветеран війни, кавалер семи
бойових орденів, юрист.
Київ.

Що Лазаренко «заощадив» — не знаю, не бачив. Але коли вартість моєї будівлі перевищили майже в десять разів — і це одразу після публікації фотографій палатів — маю право сумніватися у тому, що в нашій країні говорять про будівлю з представників опозиції.

«Розпочинь із себе, люди оцінять. Знімий із себе феодальну недоторканність... Яка країна ще в ярмо до Росії головує, крім однієї, а ви другі інородці і всі на «о»... Якщо ви аятола (за Дорогунцовим), то чому лише лівих?.. Не вистачає сил і злості слухати наш іноземний парламент на восьмому році незалежної України. А вам — як з гуся вода».

Григорій ВОЙЦЕЩУК,
позапартійний пенсіонер.
Шепетівка

Що ж, є й така точка зору. І й я теж — не цензор.

«Прочитавши публікацію... «Дім, який збудував...» та листування після неї, «...читачі ще раз переконалися, що риба псується з голови... Хіба можна тримати при владі людей, які своїм хижачством роблять виклик народові... наживаються саме в той час, коли народ вмирає від нестачі харчів та ліків?.. А оті «царські села» розбудовуються не лише навколо столиці. Ростуть вони, як гриби після теплої дощу, і довкола обласних та районних центрів, ... і в селах. Чи сучасний гарант Конституції не їздить по Україні і не бачить цих неподобств? Та їздить і бачить, але... Тож не помиляймося на виборах!»

Кирило ЛЕВЧУК.

Костопіль
Рівненської області.
«Передплачую і читаю «ГУ» з часу її заснування. На мій погляд, газета більш-менш поміркована, хоча не завжди. Газета, на жаль, не вихолощує зі свідомості своїх читачів комуністичних ілюзій. Заяви і статті... Симоненка, Мороза і К° свідчать про хибну позицію редакції в цій справі...

На сторінках «ГУ» започатковано важливу державну справу: редакція намагається дізнатися, чи то кількаповерхові котеджі в Борщагівці, Кончі-Заспі та інших місцях, за чиї кошти піднялися в небо ці «хатинки». Мені відомо, що така «хатинка» обійшлася кожному забудовникові в 120—150 тисяч доларів. Цю справу обов'язково доведіть до кінця, звичайно, з допомогою Генпрокуратури».

М. СЛИВКО.

Стрижівка
Житомирської області.

Будемо старатися співпрацювати з Генпрокуратурою. А от щось «вихолощувати зі свідомості» наших читачів не збираємося. Може, комусь і хочеться, щоб опозиція в Україні не мала слова в парламентській газеті. Але тоді це вже буде не парламентське, а якісь інше видання.

Отже, позиція редакції не є хибною. Фракції і комітети ВР мають свої квоти на сторінках «ГУ». Та й мене призначили головним редактором, а не цензором.

«Здається, одним з перших «нових українців» почав будувати чудо-палац з басейном та розкішними прибудовами пан Меркулов у Донецьку, тодішній голова Ліберальної партії... Потім утік за бугор, бо в нього і там були свої «хатинки»... По всій Україні почали рости цілі містечка палаців... і дивно: ні кореспонденти, ні навіть депутати Верховної Ради не можуть дізнатися, хто господарі цих хатинок...»

Тож слушно закликає «Голос України» правоохоронні органи зацікавитися, звідки державні чиновники та «нові українці» черпають кошти на будівництво чудо-палаців, тоді як трудовий народ України злидарює.

Цього листа написав вам ветеран війни і праці... що проживає... і хочу, щоб листа могло підписати ініціалами, бо нинішнє керівництво може сина мого звільнити з роботи».

А. М.

«Спасибі, що не побоялися і помістили фото «хатинок» на 3—5 поверхів — це ж лише в Києві, а що діється навколо інших міст!..

Створюють не агромістечка, а царські палати...

У народі кажуть, що президентська адміністрація не потрібна. Нащо в державі дві верхівки виконавчої влади?..

Ми багато дізналися, читаючи вашу газету, про ту правду, що не показують по телебаченню і не говорять по радіо. Та й інші газети багато чого не висвітлюють...

Ось і вчора прочитали статтю О. М. Ткаченка, і стало зрозуміло, що наш спікер більше за народ стоїть, ніж прем'єр... Бо народ бідує...

Ми підтримуємо курс Верховної Ради, а Правденку скажу, що його прізвище підтверджується...».

Панас КОЛЕСНИК,
інвалід ВВВ.

Запорізька область.

«Браво! Ви збили пиху з можновладців. Ще б «узяти за роги» тих, хто годують народ дезінформацією на догоду можновладцям...»

Якби всі журналісти були непідкупні, то нашому народові жилося б краще, бо преса впливає на політику...

Ми любимо вашу газету і вважаємо прізвище головного редактора символом...

За дорученням групи читачів
Зінаїда ВЕЛИЧКО.

Будилка
Сумської області.

«Пропоную авторів знімків разом з Генеральним прокурором приїхати до нас, у Мукачеве. Ще кращі сфотографуєте. І хазяї — посадові особи... Вважаю, тільки «Голос України» висвітлює факти сьогодення без додавання рожевих чи темних фарб».

Ферко ФУРИК.

Закарпатська область.
«Ми обговорювали благородний вчинок газети. Так, ці 3—4-поверхові «хатинки» на чесно зароблене не збудуєш. Ми, ветерани 244 СД, підтримуємо народного депутата Правденка і, якщо він балотуватиметься в Президенти, віддамо голоси за нього».

Микола ШЕСТОК,
Микола БУГАЄВ,
Яків ДУДИНІН.

Запоріжжя.

«Господи, як же люди скучили за справедливостю. Одна краплина правди — і вони готові відкрити душі назустріч. Врахуйте це, можновладці і кандидати в президенти».

«У наш час будувати приватні палаци — аморально. Це питання — політичне. Таке будівництво — не на користь незалежної України, за яку ми всі голосували...

У 1999 році віддамо голоси за кандидата лівих сил».

Едуард ФІДЕЛЕВ.

Дніпропетровськ.
«Я — інвалід війни. Захисав і визволяв народи і колишнього СРСР, і Європи від фашизму. Потім — за токарним верстатом. По копійці складав на похорон — все пропало... Трудом праведним не наживеш палат кам'яних... При владі — дрібні люди...»

Іван ШУМИЛО.

Комсомольськ
Полтавської області.

І в цьому листі — теж правда. Пірка правда людини старшого покоління. Влада спокійно спостерігає, як ці люди відходять. Але влада не бачить, що буде з суспільством, коли підроснуть нинішні діти. Діти, на долю яких випало нужденство, голодне дитинство, згорьовані очі матерів і батьків, сумні очі вчителів. У цих дітях нагромаджується енергія протесту... Проти всіх. Чи я помиляюся?

«Ми здивувалися, що ваш будинок такий замалий як для головного редактора. Куди йому до тих, що ми бачили у вашій же газеті... А скільки їх по всій Україні!

Ось і у нас у Батурині з'явився «новий гетьман». Ото палац збудував! З колонами, мансардами, прибудовами, огорожею, надресированими собаками... А завод довів до ручки... Приїздить, подивиться...»

Підписалися би всі, та боїмося. Чернігівська область.

Спасибі. Мій — не замалий, а достатній. Для нормальної людини, нормальної сім'ї. А нові фото в газеті обов'язково будуть.

«Немає більшого злочину, коли не можна говорити правду. Але без правди гарного життя не побудуєш. Позиція вашого головного редактора відповідає його прізвищу».

Катерина ВИННИК.

Чорнобаївський район
Черкаської області.

Листи продовжують надходити. Спасибі всім, хто підтримує позицію газети або й просто відгукнувся.

Редакція продовжить «палацову» тему. У цивілізованих країнах всі, хто отримує зарплату із держбюджету, — особливо на видноті. З усіма своїми витратами. В міру сил і можливостей редакція сприятиме тому, щоб так було і в нас. І, сподіваюся, разом з нашими читачами досягнемо хоч якихось позитивних результатів.

З повагою
Сергій ПРАВДЕНКО,
головний редактор
«Голосу України»
з творчих питань.

Компроміс, який уже
давно шукають наша
державка й інвестор
Фото Юрія ВЕНГЕРЕША.

голод. Інвестиційний

Отже, якщо казати про запровадження концесій в Україні, то це буде швидше не запозичення зарубіжного ноу-хау, а згадка про добре забуте старе. Незабаром Верховна Рада має розглянути закон про концесії, який визначатиме правові засади цієї системи. Однак про можливість укладання концесійних договорів уже згадано в законі про іноземне інвестування. Він, зокрема, передбачає певні пільги для зарубіжних компаній-концесіонерів. Наприклад, майно, ввезене з метою інвестування на термін не менш ніж три роки, звільняється від мита. Проте податкових пільг для цих компаній не передбачено.

Фахівці вважають, що концесії в Україні особливо ефективно діяли б в енергетичній галузі. Слід зазначити, що більшість країн світу широко використовують цю систему в нафтогазовому секторі (США, Норвегія, Іран, ОАЕ, Австралія, Великобританія, Кувейт).

Концесійні угоди можна було б укладати і в галузі транспорту, поштового зв'язку. Уряд України також нині визначає об'єкти концесій у будів-

ництві та реконструкції автомобільних доріг. Концесіонер, спочатку побудувавши автошляхи, згодом отримає їх в експлуатацію. А прокладатимуться ці дороги під державним контролем.

Розвиток системи концесій у світі взагалі свідчить, що у відносинах із концесіонером права і повноваження держави дещо більше розширюються. Фахівці визначають два типи концесій — традиційну і модернізовану. Традиційна система нині відійшла в історію і практично не використовується. Згідно з нею компанії колись отримували об'єкти величезної площі на тривалий період. Наприклад, землю, з якої видобували корисні копалини і вивозили, зокрема й за кордон. При цьому держава майже не отримувала відрахувань від доходів концесіонерів.

Нині у світі віддають перевагу модернізованій концесії, яка передбачає використання насамперед державної інфраструктури, а не природних багатств. І єдине, що інвестор забирає собі, — це чесно зароблений ним прибуток. При цьому концесіонер здійснює чотири види платежів на

користь власника об'єкта. Саме таку систему і пропонують ввести в Україні.

За оцінками експертів, запровадження концесій — поки що чи не єдиний шлях до економічного розвитку для країни, яка прагне задовольнити зростаючі потреби людей, але не має дос-

татньо коштів на це. Концесія дозволяє державі уникнути початкових капіталовкладень і при цьому зберегти у власності свої об'єкти і навіть поліпшити їх стан. Це той компроміс, який уже давно шукають наша держава й інвестор.

Любов ГАЙДАК.

(Початок на 1-й стор.).

Яким же було минаюче століття для України? Як і для всього людства — і радісним, і трагічним. Закономірно, що політики на перше місце поставлять змагання за українську незалежність. І справді, саме на межі віків наше суспільство переконливо засвідчило зрілість національної свідомості народу, його вірність традиціям Русі Київської, розуміння, що лише вільна нація здатна зайняти гідне місце у світовому співтоваристві. Від весни 1917-го, коли вперше на політичній карті постала держава — Українська Народна Республіка, до зими 1991 року, коли Україна загальнонаціональним референдумом проголосила себе незалежною, ми пережили

різні десятиліття: з війнами, репресіями, голодомором... Все це так, але запитаймо в слід за Кіндратом Рилеєм: «Де, скажи, коли була без жертв виборена свобода?».

Зміцнення української державності, безумовно, народить нові спалахи генія нашого народу, який по праву вважається у світі одним з родоначальників хліборобства — запоруки щасливого людського життя на землі.

Редакція «Голосу України» започатковує серію публікацій, в якій будуть представлені найважливіші події нинішнього століття. Друкуватимуться матеріали під суперрубрикою «XX століття: українські акценти».

Сьогодні пропонуємо огляд подій першого десятиліття.

На перехрестях часів і доп

1900—1910

У першому десятилітті Україна жила буденним життям російської колонії. Лише восени після жнив пожвавлювалась робота південних портів, через які вирошене степовими хліборобами зерно відправлялось на європейські ринки (Україна посідала чільне місце у зовнішній торгівлі Росії).

Ще Петербург звертав увагу на Донбас, заводи та шахти якого забезпечували основну потребу Росії в металі та вугіллі (Урал, Кузбас та Сибір стали потужними індустріальними районами лише в сорокові роки, коли РСРП вступив у збройний конфлікт з гітлерівською Німеччиною).

Відповідно й політичне українське життя протікало без радикальних поворотів та подій. На заході розвивались масові просвітницько-культурницькі рухи, розбуджені європейською «весною народів». На сході намагались активізуватися гуртки, члени яких були під впливом російської соціал-демократії та інших партій. Та вся їх діяльність зводилася насамперед до постачання в Росію марксистської літератури і зброї. Про кількісний склад цих груп можна судити по тому, що навіть на харківському з'їзді рад (24—25 грудня 1917 року) більшовики — наступники РСДРП — представляли лише 49 рад (124 делегати) з 242, що нараховувались тоді в Укра-

їні. Зауважимо, що прихильники Центральної Ради збирали на свої з'їзди в Києві по 2—3 тисячі делегатів, які обиралися від усіх губерній України.

Іван Франко, Михайло Коцюбинський, Василь Стефаник, Леся Українка — імена цих письменників у ті роки світилися яскравими зірками на літературному небосхилі України.

Подіями в духовному житті початку століття стали вихід у світ Біблії українською мовою (у Відні), публікація «Маніфесту модернізму» Миколи Вороного та перші всеукраїнські акції — виставка живопису у Львові та особливо урочистості в Полтаві з нагоди відкриття пам'ятника Іванові Котляревському.

Одне слово, зовні все, здавалось би, було благополучно «в королівстві данським». Але в серцевині українського суспільства вже нуртували й готові були вибухнути утишковані імперією інтелектуальні рухи, представники яких стали в недалекому майбутньому діячами як політичного, так і культурно-освітнього життя України.

На вододіл століть, у 1900 році, з'являється трактат Миколи Міхновського «Самостійна Україна», видається українською мовою «Маніфест комуністичної партії» Маркса і

Енгельса, інтелігенція зачитувалась «Нарисами історії українського народу» Михайла Грушевського...

1905 року вибухнула революція в Росії, що відлунувала в Україні хвилею антипоміщицьких та антиєврейських погромів, утворенням чорносотенного «Союзу русского народа» і скасуванням обмежень українського слова.

Власне, у першому десятилітті легко побачити початки більшості подій та явищ, що визначили зміст XX століття.

Чим сьогодні відома Україна у світі? Авіацією? 1909 року в Києві почало діяти одне з перших на території Російської імперії повітроплавальних товариств, а через кілька років в одному з київських дворів поблизу Золотих воріт Ігор Сікорський склав перший у світі вертоліт.

Незалежна Україна — космічна держава? У 1907 році у Житомирі народився Сергій Корольов — видатний вчений у галузі конструювання космічної техніки, який прийняв естафету від співвітчизників Олександра Засядька та Миколи Кибальчича — фанатично відданих ідеї освоєння космосу.

Отже, Україна початку століття, як і її попередниця Київська Русь, стояла на світових перехрестях, готуючись піднятися на вершину власної історії, ім'я якій НЕЗАЛЕЖНІСТЬ.

Хто перший сказав: «Самостійність!»

ди, які керувалися б переконанням, що права людини й нації можуть бути захищені лише у власній незалежній державі.

Ідеологом цього напряму українського визвольного руху став юрист Микола Міхновський. Його праця «Самостійна Україна» — рубікон для романтиків-патріотів у їхньому прагненні стати на платформу незалежницьких державотворчих переконань: «Не можна зупинити націю, що ламала свої кайдани, прокинувшись до життя. Нація ступила на новий шлях, а ми повинні очолити її, щоб досягти ідеалу, але мусимо пам'ятати, що ми тільки предтечі того великого, що йде за нами, ми тільки сповіщаємо його силу, ми його посланці».

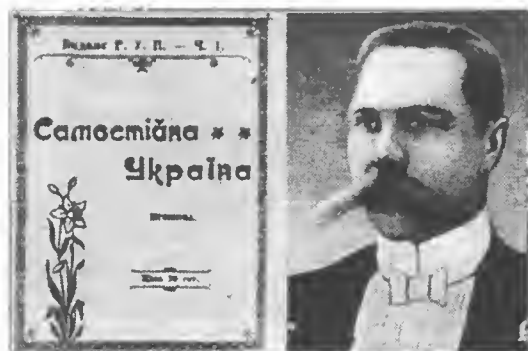
Щоб краще зрозуміти значення для визвольного руху праці Миколи Міхновського «Самостійна Україна», порівняймо її з роботою Юрія Бачинського «Україна ірридента» («Україна невільна») (1895). Соціал-демок-

рат Юрій Бачинський обґрунтовував потребу в українській незалежній державі так: вона, мовляв, потрібна для того, щоб пролетаріат нарешті звільнився від ... ідей націоналізму (?). І тоді «звільнена» у такий спосіб Україна зможе з повним правом увійти в інтернаціональне співтовариство народів.

Не забуваймо також, що учасники українського національно-визвольного руху до 1917 року перебували під значним впливом федералістських проросійських ідей Михайла Драгоманова. Лише уроки революції, а також вплив Миколи Міхновського та його однодумців допомогли багатьом зрозуміти: шлях до свободи лежить через утворення незалежної держави європейського типу.

Заради справедливості, не применшуючи значення праці Миколи Міхновського, зауважимо, що вперше ідею самостійності України обґрунтував Борис Грінченко у публіцистичній дискусії з Михайлом Драгомановим.

1900 року побачила світ праця Миколи Міхновського «Самостійна Україна»

Політична думка в Україні на початку XX століття відображала перехід національно-визвольного руху від культурного українофільства до організованої політичної роботи в масах. Життя потребувало лідерів, вихованих на європейських ідеях свобо-

✓ 1900

Харків. Створення першої на землях політичної організації — української партії (РУП)

Поява політичного трактату ського «Самостійна Україна»

Галичина. Виникнення спільної організації «Січ», учасники якої полки січових стрільців — перша національна українська армія

Париж. На всесвітній виставці вироби майстрів гончарного мистецтва

✓ 1901

«Маніфест модернізму» Миколи

✓ 1903

Полтава. Всеукраїнські уроки критики пам'ятника Іванові Котляревському

Відень. Британське бібліотечне «Біблію» українською мовою в перекладі Куліша, Івана Пулюя та Івана

✓ 1904

Російсько-японська війна, на якій українці — піддані імперії

Амстердам. Конгрес II Інтернаціоналу, якого брали участь представники української демократії

✓ 1905

Перша російська революція. Повстання на броненосці «Таврійський», серед керівників моряки — Г. Вакуленчук, П. Ма

В листопаді скасовано обмеження слова. В Лубнах виходить перша українська газета «Хлібороб»

Париж. Уперше Іван Піддубний переміг чемпіона світу з класичної боротьби

✓ 1906

Петербург. I Державна дума, в якій участь українські депутати

✓ 1907

I і III Державні думи (діяла у Відні). Українці обрали до парламенту 34 депутати

Київ. Михайло Грушевський створює «Українське наукове товариство» — підґрунтя майбутньої Академії наук

Вихід «Словника української мови» Бориса Грінченка

Видання першого повного зібрання творів Тараса Шевченка

✓ 1908

Одеса. Створення міського аероклубу

✓ 1909

Видання журналу модерністів «Зірки перших ігрових кінофільмів». Відкриття повітроплавальних шкіл

✓ 1910

Організація конкурсів на прозові Шевченку. Успіх мистецьких виставок у Львові

Портрет Олександра Архипенка

східноукраїнських
Револуційної ук-
Миколи Міхнов-
тивно-військових
склали пізніше
частин професі-
демонструвалися
тектва з Полтав-

и Вороного

ості з нагоди від-
евському
вариство видало
склади Пантелей-
на Нечуя-Левиць-

ронтах якої гину-
ціоналу, в роботі
української соці-

Князь Потьомкін
ого — українські
ошенко.

ня українського
райномовна газе-
ваюював звання
и

кий беруть актив-

аїнська фракція)

Українська хата»
мів
ного товариства

т пам'ятника Та-
Німеччині скульп-

Іван
ФРАНКО

Із «Великих роковин»

Заповіт нащадкам

Кожний думай, що на тобі
Міліонів стан стоїть,
Що за долю міліонів
Мушиш дати ти одвіт.
Кожний думай: тут, в тім місці,
Де стою я у вогні,
Важиться тепер вся доля
Величезної війни.
Як подамся, не достою,
Захитаюся, мов тинь,
— Пропаде кривава праця
Многих, многих поколінь.
У таких думках держися
І дітей своїх ховай!
Коб лиш чистая пшениця,
— Буде паска й коровай.

«Чи побіди довго ждати?
Ждати довго!» То й не жди ж!
Нині вчися побіджати,
Завтра певно побідиш.
Тож не даром цвіт розцвівся!
Чей жс буде з цвіту плід.
Тож не даром пробудився
Український жвавий рід.
Тож не даром іскри грають
У очах тих молодих!
Чей нові мечі засяють
У правицях у твердих.
Довго нас недоля жерла,
Досі нас наруга жре.
Та ми крикнім: «Ще не вмерла,
Ще не вмерла і не вмере!»

«Се правдивий артист із Божої ласки»

Після виходу перших збірок Стефаникових новел Ів. Франко назвав автора «Синьої книжечки» «найбільшим талантом» серед молодих письменників, які з'явилися в нашій літературі наприкінці XIX — на початку XX століть, «може найбільшим артистом, який появився у нас від часу Шевченка», «абсолютним паном форми», «реалістом і чистим ліриком». «Се правдивий артист із Божої ласки, яким уже нині (в 1901 р. — Прим. наша) можемо похвалитися перед світом». Ів. Франко особливо підкреслював життєву правдивість і мистецьку досконалість Стефаникових

новел, у них він бачив «голе, — наївно заобсервоване життя, — дійсність сумну, але скупану в золоті найчистішої поезії...»

Франкові оцінки були для Стефаника втішними, але він робив з них висновок, що треба писати ще краще. «Коли Франко замість свяченої води покropив мене чорнилом, признавши прилюдно, що я талант, — розповідав згодом Стефаник, — я довго не міг собі дати ради... А що ж буде далі? Треба буде писати, і то добре писати, коли сам Франко дав мені цидулу, що я талановитий письменник».

30 серпня (12 вересня) 1903 року в Полтаві українська інтелігенція вперше заявила про себе як про політичну силу народу, розмежованого кордонами імперій

«Не можна зупинити націю...»

Історична довідка. 1898 року минуло сторіччя появи першого твору нової української літератури «Енеїди» Івана Котляревського. За три роки до цієї знаменної дати було оголошено громадський збір коштів на спорудження пам'ятника автору «Енеїди». Зібрано 11 тисяч 768 крб. 67 коп. Проект погруддя Котляревського належить Л. Позену, постаменту — архітектору О. Шишову. У роботі над пам'ятником брали також участь художник В. Волков, архітектори О. Зінов'єв та П. Певний. Висота монумента 5,7 метра. Відкриття пам'ятника відбулося, як сказано, 1903 року.

Про цю подію ми знали насамперед як про епізод літературного життя. Багато хто бачив фотознімок, на якому разом Леся Українка, Михайло Коцюбинський, Василь Стефаник, Гнат Хоткевич, Володимир Самійленко, Олена Пчілка (мати Лесі Українки) та Михайло Старицький...

А насправді на початку століття в Полтаві відбулася національно-патріотична демонстрація, що назавжди увійшла в нашу історію як вияв громадянської зрілості не лише української інтелігенції, а й народу, всупереч його волі розділеного кордонами імперій. Іншими словами, вперше інтелігенція Східної та Західної України заявила про своє прагнення боротися за загальнонаціональні інтереси.

На пам'ятник фундатору нової літератури зробили добровільні пожертви не лише вітчизняні патріоти, а й шанувальники рідного

слова. І все це відбувалося в імперії, провідники якої заявляли на весь світ, що української мови немає, не було й бути не може. А отже, нехтували історичним правом нашого народу на гідне місце в світовому співтоваристві.

Тисячі людей стали учасниками тої вікопомної події. Як згадували очевидці, вся Полтава заговорила українською мовою.

На тому святі були зроблені й інші знімки, про які старалися не говорити. Дослідник Юрій П'ядик ідентифікував майже всіх, хто увічнений на узагальнюючому груповому фотознімку. І виявилось, що з 68 визначних учасників маніфестації більшість належали до Револуційної української партії, провідні члени якої пізніше стали активними організаторами Центральної Ради, урядів Української Народної Республіки, видатними громадськи-

ми й політичними діячами. Назвемо для прикладу Сергія Ефремова, Івана Стешенка, Івана Липу, Василя Сімовича, Володимира Самійленка, Христину Алчевську, Миколу Міхновського (його слова, до речі, виснені нами в заголовку публікації).

Царський уряд заборонив проголошувати промови й зачитувати адреси й телеграми на святі українською мовою. Урочисте засідання було перервано, патріотично налаштована інтелігенція, протестуючи, залишила ювілейну залу.

От тоді й була здійснена мета рупівців, яку передбачала влада, — відбувся нелегальний з'їзд РУП.

Як відомо, Револуційна українська партія утворилася з членів «Братства тарасівців», які програмою своєї діяльності ставили боротьбу за самостійність України.

Таким чином на ювілейних урочистостях у Полтаві 1903 року діяли ті, хто став організатором масового національного руху в 1905 році (царський уряд Росії вимушений був визнати українську культуру, мову й науку), а через 12 років, у 1917-му, підготував вибір народу, який рішуче заявив про бажання йти шляхом незалежності й свободи (IV Універсал Центральної Ради).

Образи живі і неповторні

Серія скульптурних портретів української інтелігенції, виконана в 1906 — 1907 роках Михайлом Паращуком

Після замаху польських революціонерів на російського генерал-губернатора Варшави Г. Скалона молодий український скульптор Михайло Паращук на початку 1905 року повертається до Львова. Тут його вже добре знають. І передусім як співавтор (разом з польським митцем Антоном Попелем) оригінального пам'ятника Адамові Міцкевичу, який стоїть у центрі міста. Тут він знову зустрів своїх давніх добрих приятелів — поетів-«молодомузівців» Петра Карманського і Василя Пачовського. Тут, у Львові, він стає консультантом з питань реставрації скульптури Національного музею, створеного з фінансовою допомогою й під опікою митрополита Андрея Шептицького. Саме цей музей і замовив молодому, але вже добре відомому в мистецьких колах майстрові, кілька робіт. Зокрема, скульптурні портрети відомих діячів української інтелігенції.

Почав роботу М. Паращук з моделювання погруддя Василя Пачовського. Далі з'явилися портрети Івана Франка, Василя Стефаника, Михайла Яцкова, Петра Карманського, Станіслава Людкевича...

«Портрет Стефаника», — наголошує доктор мистецтвознавства Дм. Степовик, — не залишає сумніву, що контрастну й різко пересічену форму Паращук використовував, аби створити «імпресію» портретного образу. Голова прозаїка-новеліста наче виростає з поораній землі. Масні скиби йдуть паралельними скісними рядами на грудях, мовби «переорюючи» Стефаникову душу... Паращук не виліпив ані плечей, ані рук, ані грудей Стефаника. Але композирування голови передає імпульсивний рух, у якому — весь Стефаник: нетерплячий, небайдужий, сильний».

Львівські портрети 1906 — 1907 років різноманітні і за виразливими засобами, і за переданими психологічними нюансами. Портретуючи знайомих представників української інтелігенції, Паращук, за словами Дм. Степовика, окреслює характер і стани, вдачі й зовнішні риси. Він наче досліджує національний характер у різних виявах, у сталості владі або ж у миттєвостях, переходах. Це був експеримент зі стильовою синтезою в портреті.

Так писала 1910 року газета «Южная заря» про творчу спадщину Бориса Грінченка

«Праця, яку б мали виконати десятки, сотні працівників культури»

Прожив він усього лише 47 років (вік Тараса Шевченка, а в наш час — Василя Стуса). Залишив по собі прозу, поезію, драматичні твори, переклади, збірники наукових статей. Коли б видати повне зібрання творів Бориса Грінченка, то воно б налічувало десятки томів.

Та є в доробку Бориса Грінченка праця, значення якої переважає все ним написане. І не тільки ним. Мається на увазі «Словник української мови».

Це не просто архіцинна лексикографічна пам'ятка, не лише збірник 68 тисяч слів живої української мови. Це свідчення європейського рівня культури народу з тисячолітньою історією й оптимістичним майбутнім.

Можна сказати, що Борис Грінченко першим відкрив нам і світові всю красу й багатство укра-

їнської мови. Так Олександр Пушкін вренгті-решт з принесеної Кирилом та Мефодієм на Русь староболгарської довершив формування російської мови й продемонстрував свою творчістю її культуротворчі можливості.

До речі, словник Бориса Грінченка був відзначений премією Миколи Костомарова Російської академії

наук як кращий з досі виданих (початок української лексикографії датований 1596 роком, коли свою працю видав Лаврентій Зизаній Тустановський. Першу граматику української мови уклав Іван Ужєвич 1643 року).

Треба обов'язково наголосити ще ось на чому. Словник Бориса Грінченка — це робота не одного науковця, а труд колективний. Як відомо, участь у збиранні матеріалів для словника брали фактично всі читачі журналу «Киевская старина». Іншими словами, творячи словник, українці усвідомлювали себе як цивілізовану сучасну націю.

Ведучі рубрики: Віталій АБЛИЦОВ, Віталій ЖЕЖЕРА, Володимир КРАСНОДЕМСЬКИЙ.

СНД не так потрібні мечі, як орала

Двадцять, московське, засідання Ради міністрів закордонних справ країн СНД, на якому передбачалося розглянути порядок денний чергової зустрічі глав урядів СНД, почалося зі скандалу.

Коли російський міністр закордонних справ Ігор Іванов запропонував розглянути своїм колегам питання про продовження Договору про колективну безпеку, узбецька делегація заявила, що не братиме участі у військовій організації Співдружності. Очевидно, й Азербайджан займе жорстку позицію щодо створення спільних військових структур. Щоправда, офіційні документи про свій вихід із Ташкентського договору Узбекистан та Азербайджан (з ультиматумами і гризанням дверима) подадуть виконувачу секретарств СНД Борису Березовському лише в травні. А поки що в Москві в уряді, і особливо в міністерстві оборони РФ, щосили обговорюють цю неприємну новину.

Узбекистан, як відомо, давно був не згодний з тим, що Росія надто активно втручається у внутрішні справи країн СНД, зокрема Таджикистану.

Водночас Україна (українську делегацію на зустрічі очолював перший заступник міністра закордонних справ Олександр Чалий) запропонувала особливу увагу в діяльності СНД звернути на економічні проблеми. Київ ініціював внести до порядку денного засідання глав держав Співдружності, що відбудеться в другій половині лютого, проект протоколу про внесення змін і доповнень до Угоди про створення зони вільної торгівлі. За словами Олександра Чалиго, «тілкі розв'язання економічних проблем дасть змогу СНД стати ефективною міжнародною організацією». Цікаво, що 1993 року вже було підписано двосторонню Угоду між урядами України і РФ про вільну торгівлю. Ще п'ять років тому дві слов'янські країни вже домовилися про те, що не застосовуватимуть мита, податків і зборів на імпорт та експорт вітчизняної продукції. Проте з вини російської сторони багато українських товарів, таких, як цукор, спирт, горілка, зерно, не могли потрапити на внутрішній ринок РФ через високі ціни. Їх формували в Білому домі російського уряду, а не на споживчому ринку. Виконавчий секретар СНД Борис Березовський напередодні зустрічі міністрів закордонних справ СНД побував майже в усіх столицях Співдружності, де отримав «добро» на політичне та організаційне реформування управлінням СНД. Проте російські чиновники не дозволять Борисові Березовському зробити Співдружність організацією, де всі будуть рівні, де Москва не зможе диктувати свої умови державам СНД. Останні десять днів у Москві виконувачу секретарства завдано низку відчутних ударів, метою яких було лише одне: показати Борисові Березовському, що визнають долі СНД. Але все-таки на РМЗСі пройшов варіант реформування СНД, запропонований Борисом Абрамовичем...

Світлана ФІЛІМОНОВА.

Москва.

Принцеса Каролін знову вийшла заміж

Уперше Каролін стала під вінець 21-річною, у білій весільній сукні з фатою. Обранцем принцеси Монако був плейбой Філіпп Жуно. Вдруге вона вийшла заміж у 26 років. І тоді її вбрання було скромніше: коротка сукня бежевого кольору. Від шлюбу зі Стефано Казірагі народилося два сини і донька. Для третього весілля, з Ернестом Августом V, принцом Ганноверським (яке відгуляли наприкінці січня), вона обрала скромне, але вишукане вбрання від Шанель.

Увага преси завжди була прикута до князівського дому Грімальді. Світські журналісти досить детально оповідали про велике, майже казкове кохання князя Монако Реньє III та голлівудської кінозірки чарівної Грейс Келлі (монегаски називали її просто Грас). Про сімейні проблеми не менш чарівної Каролін. Про безмежне кохання принцеси Стефанії до особистого охоронця, її заповітну боротьбу за право вийти заміж за простолудина і його підлу зраду. Про холостякування наступника трону принца Альберта... Подеколи навіть складалося враження, що над цим домом тяжіє нещаслива доля. Шлюби розпадаються: іноді втручається смерть, іноді пута Гіменей розриває зрада. І, може, тому нині, коли стало відомо, що принцеса Каролін знову знайшла подружнє щастя, всі зичать їй добра. Занадто багато випало на долю цієї ще молоді жінки.

Грейс Келлі нагородила свою старшу доньку неабиякою вродою. Від батька Реньє III вона успадкувала характер: його вважають стриманим, суворим, але водночас справедливим і чуйним. Ще дитиною Каролін виявила неабиякі здібності в науках, та справжньою її пристрастю була література. Грейс Келлі ніколи не шкодувала ні часу, ні грошей, щоб дати своїм дітям, у тому числі й Каролін, хорошу освіту. Її успіхи старшої доньки вважали справедливою винагородою за свою турботу. Коли Каролін підросла, на неї вже почали дивитися як на вигідну партію для будь-якого королівського дому. Але доля вирішила інакше.

У нічному клубі Нью-Йорка Каролін познайомилася з Філіппом Жуно. Він мав славу плейбоя і репутацію людини, для якої кохання — лише іграшка. Він був її найпершою пристрастю. До того ж, їй по-

Улітку 1978 року Каролін стала дружиною Філіппа Жуно

1984 р. Каролін та Стефано з їхнім первістком Андреа

1997 р. Каролін та Ернест вже не приховують свого кохання

добалося вдихати повітря сексуальної свободи. І марними були умовляння Грейс і Реньє, що ця людина їй не пара. 28 червня 1978 року Каролін вийшла заміж за Жуно, якого вона тоді вважала чоловіком свого життя...

Минуло лише кілька місяців — і Каролін зняла «рожеві окуляри». Шлюб проіснував лише два роки. 1980-го було оголошено про розлучення. Але тільки 1992 року Ватикан офіційно анулював цей шлюб. На той момент Каролін уже була матір'ю трьох дітей і... вдовою.

14 вересня 1982 року стало чорною сторінкою в історії дому Грімальді: в автомобільній катастрофі загинула мати Каролін Грейс Келлі. Молода жінка не встигла оговтатися від розчарувань, пов'язаних з невдалим заміжжям, як от — таке горе. Дитинство Каролін закінчилося саме зі смертю матері: їй належало замінити ту, що була найдорожчою в світі, і розпочати грати її роль — першої леді князівства. Це був важкий час. Та поруч із Каролін був чоловік Стефано Казірагі, любов якого, здавалося, Бог подарував їй як винагороду за всі страждання. У другому шлюбі вона знайшла спокій і затишок. 1984 року в них народився первісток — Андреа. 1986 року — донька Шарлотта і наступного року знов хлопчик — П'єр. Каролін стала зразковою дружиною і матір'ю. Здавалося, фортуна усміхнулася принцесі. Трагедія сталася на сьомому році подружнього життя: 1990 рік, і знову осінь, і знов автомобільна катастрофа, і знову вона поховала одного з найрідніших...

Про те, що стосунки Каролін з Ернестом, принцом Ганноверським, тісніші, ніж дружні, подекуди давно. Але цього разу про взаємини говорили акуратно, щоб не завдати зайвих неприємностей закоханим. Принц також уже був одружений (1997 року він офіційно розлучився). І теж знає, що таке горе: поховав молодшого брата, який покінчив життя самогубством. А ще Ернест має двох синів: отож у «молодять» тепер п'ятеро дітей.

Нарешті справдилися сподівання Грейс Келлі, яка мріяла про зятя-принца. Поєдналися дві найстаріші в Європі королівські родини: британська і монегаська. Дозвіл на цей шлюб, згідно із законом 1772 року, давала сама королева Великобританії Єлизавета II. А за кілька днів до церемонії Реньє III так само офіційно повідомив президента Франції Жака Ширака про майбутнє весілля: хоча 1918 року крихітна держава Монако отримала незалежність, але вона досі перебуває під протекторатом Франції. Щоправда, офіційний Париж не втручається у внутрішні справи Монако і президент Франції не може заборонити Каролін (якій, до речі, як і всім дітям князя Реньє, симпатизує) виходити заміж, однак протоколу було дотримано.

Як складеться життя нині вже двічі принцеси (Монако і Ганновера)? Усі сподіваються, що хоча б у цьому шлюбі Каролін знайде звичайне людське щастя. А вона вже навчилася його цінувати.

Наталія ФІЛІПЧУК.
За матеріалами «Парі матчі».

Московський «Нострадамус»

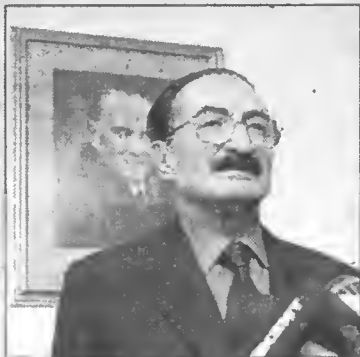
У Павла Глоби та інших осіб з нелюдськими талантами з'явився серйозний конкурент — московський мер Юрій Лужков. Очевидно, як розминку перед оголошенням точної дати кінця світу він зробив іншу сенсаційну заяву: «Тільки-но україно-російський базовий договір буде ратифіковано, Україна мерщій попереться в НАТО!» Шкода лише, що провидець не уточнив, куди «попереться» Україна, якщо договір ратифіковано не буде. Невже мерщій у новий СРСР?

Чий ключ дорожчий?

Називаючи Україну «ключовою країною для майбутнього Європи», держсекретар США Мадлен Олбрайт напевне знала: її власний ключ набагато цінніший за український. Бо він — від тієї самої «квартири, де гроші лежать»... Цікаво, до речі, як відповіла ця пані Валерію Пустовойтенку на його чергове прохання про кредити й фінансову допомогу — може, саме в стилі Остапа Бендера? Щоправда, той убогому хлопчикові ще яблуко подарував...

Зимова сесія

Виявляється, європейські країни здають нині «серйозний іспит з питань протидії тероризму», а приймає його Туреччина. Про це свідчить висловлювання турецького прем'єра Бюлента Еджевіта. Екзамен такий: надав політичний притулок курдському лідеру Оджалану — отримувеш «двійку», не надав — «п'ятірку». Пів-Європи вже «відстрілялося» й ходить у відмінниках; Італії та Німеччині поставлено невеличкі мінуси; ну а Росію підозрюють у тому, що вона... списує.

На заробітки до Хусейна

Мабуть, тепер слід очікувати масового виїзду українців на заробітки до Іраку: Саддам Хусейн пообіцяв 14 тисяч доларів тому, хто зіб'є там американський чи британський літак. Американцям слід остерігатися: без війни доведеться до зубожіння населення України за такі гроші ладне не лише позбавити геть усі ворожі Хусейну літаки, а й знищити американські авіаносці, приборкати іракських курдів та, за невеличку доплату, швидко захопити для Саддама Кувейт.

Послухаймо Фіделя!

Якщо правдою є твердження кубинського лідера Фіделя Кастро, що «рекомендації МВФ для тих країн, котрі їх дотримуються, обертаються поцілунком диявола», то Україна справді «влипла»: мало того, що з нечистою силою цілується, так ще ж пристрасно і вчасно! Крім того, є пряма небезпека підхопити пікантну болячку: адже МВФ і з іншими державами такими богонеугодними справами займається. Безладне ставлення до життя, знаєте...

Тріщать прикордонні застави,

або Що таке нелегальна міграція і чи варто з нею боротися

Ще не так давно заприйма порушника кордону вважалася надзвичайною подією. Навіть одиного. А коли кілька — то взагалі було чимось неймовірним для нас і героїчним для прикордонників. Багато хто з читачів пам'ятає про це з кінофільмів, книг, пригодницьких сюжетів, і суворих офіційних повідомлень. Нині ж на західній смузі кордону затримують тисячі порушників. І дістаються вони кордону України, як правило, не тільки темними ночами, непрохідними місцями, а й у день у спеціально обладнаних схованках автобусів, вантажівок, потягів і навіть... тракторних причепів. Не по кілька осіб, а десятками.

Стало вже звичним для прикордонників затримувати групи по 40—70 осіб, тому не було сенсацією затримання одного січневим дня групи іноземців зі 114 осіб. Вони мали намір перетнути кордон України поблизу села Гусь Сокальського району, що на Львівщині. Невеличкому прикордонному нарядові довелося проявити не тільки пильність — таку масу людей важко це помітити — а й рішучість, справжній професіоналізм. «Товариство» виявилось багатонаціональним. Тут представники Афганістану, Шрі-Ланки, Пакистану та інших країн. Тієї доби прикордонники затримали всього 148 порушників! Уявляєте, яким ужасним розпочався рік! Ця цифра справді насторожує, бо кількість порушників кордону нинішнього року може перевершити торішню — 11744. Саме стільки було затримано нелегальних мігрантів на всіх кордонах України.

Що ж відбувається там, на межах нашої держави? Що являє собою так звана незаконна, чи нелегальна, міграція? Чи під силу боротися з нею нашим прикордонним військам?

Відповісти на ці та інші запитання наш кореспондент попросив першого заступника голови Державного комітету у справах охорони Державного кордону України, генерал-лейтенанта Павла ШИШОЛІНА.

— На кордонах України, за певню всіх громадян, — порядок. Прикордонники пильно й самовіддано несуть свою нелегку службу. Хоча потерпають, як і значна частина населення країни.

Терміну «незаконна міграція» можна дати таке коротке тлумачення: це перебування в Україні іноземців у невизначеному становищі з порушенням вимог в'їзду й виїзду у нашу країну тощо.

— Гарзд. Але давайте на це подивимося з такого боку. Прикордонники затримали групу іноземців, які порушили вимоги чинного законодавства щодо перебування в країні. Але вони вирішили, як кажуть, наживати п'ятаки... То й хай собі мандрують далі, куди хочуть! Навіщо зайвий клопіт прикордонникам?

— Перехід кордону в невизначеному для цього місці або через пропускний пункт без необхідних документів є порушенням державного кордону. А держава поклати на наші війська обов'язок не допускати цих порушень. Якщо ми сьогодні пропустимо 10 осіб, то завтра в Україну прибуде не одна сотня і вони через кілька днів будуть з підірваними документами чи зовсім без них на нашому кордоні. Що скажуть нам держави-сусіди, коли ми легально запрошуємо до себе іноземців, а потім дозволяємо їм вільно перетинати державний кордон? Є відповідні міжнародні норми, міждержавні угоди, домовленості. Та й про свої економічні, політичні, військові інтереси, гарантування безпеки своїх громадян слід пам'ятати.

— Отже, це справа важлива. Тоді напрошується інше запитання. Яким чином оті іноземці потрапляють до нас і куди дивляться охоронці кордону?

— Значна частина іноземців в'їжджають переважно на законних підставах. Тобто з офіційними, законними документами. Скажімо, на навчання, як працівники спільних підприємств, на запрошення приватних осіб, як туристи. А потім ми виявляємо під час затримки — на заняття до вузів вони не прибули, а підприємства чи фірми, куди на чобіто мали прибути, взагалі вже не існують. Зареєструвавшись у нас, часто-густо фіктивно, іноземці займаються підпіллям бізнесом, за підірваними документами або без них з допомогою провідників намагаються виїхати до інших країн Заходу. А це є порушенням. До того ж така міграція тісно пов'язана з наркобізнесом.

Нині вже виявлено 15 каналів постачання наркотиків в Україну з Таїланду, Колумбії, Панами, Еквадору, Індії. Привозять до нас такі іноземці і букети різних небезпечних хвороб, таких, як малярія, СНІД та інші.

Правоохоронними органами України виявлено десятки організованих злочинних угруповань, ватажками і членами яких є іноземні громадяни. Такі угруповання займаються у нас контрабандою, вимаганням, транзитом через територію нашої держави незаконних мігрантів, зброї та наркотиків. Протиправні дії іноземців в Україні призводять до ускладнення криміногенної ситуації, створюють реальну загрозу національній безпеці країни.

— Невже вони самі так легко призиваються у нас, знаходять десь житло, можуть тривалий час незаконно перебувати на нашій території?

— Організації в'їзду й виїзду, перебування іноземців в Україні,

звичайно, не могло б бути без сприяння наших громадян. Виявляється, це налагоджена система.

З країни проживання до України як транзитної країни і далі на Захід іноземці передаються буквально з рук в руки. Посередники отримують за надані послуги велику винагороду. Це своєрідний організований транснаціональний бізнес, який включає в себе нелегальне переправлення через кордони, надання житла, спостереження за діями прикордонників, виготовлення фіктивних документів, забезпечення доставки до кордону та зв'язок з «колегами» за кордоном.

Оту групу з 114 осіб привели до кордону багато посібників. Уже затримано більше 10 провідників, наші колеги — прикордонники Польщі — також затримали на своїй території велику групу посередників, які мали організувати переправлення цієї групи територією Польщі.

— Павле Анатолійовичу, які основні причини ось такого незаконного прибуття певної частини іноземців до України, їх безконтрольного проживання, пересування, протиправних дій і зайняття у нас?

— Передусім це «м'якість» візової політики України, особливо до країн — постійних поставальників нелегальних мігрантів. Вона створює умови для в'їзду в Україну на законних підставах іноземних громадян, які мають намір емігрувати до країн Західної Європи. Також послаблення контролю державних органів за діяльністю юридичних і фізичних осіб, які запрошують та приймають іноземців. Відсутність у нас дієвого механізму притягнення до відповідальності

за порушення чинного законодавства про правовий статус іноземців в Україні, а також організаторів і посібників нелегальних мігрантів.

Це також і недостатнє облаштування новостворених ділянок державного кордону з Росією, Білорусією та Молдовою. Кордон вимагає більшої уваги до себе.

Хотів би підкреслити, що в Україні послаблено контроль за в'їздом іноземців у службових справах. Так, наприклад, лише через аеропорт «Бориспіль» у березні—травні минулого року в Україну прибули громадяни Індії та Китаю, візи яким було оформлено на підставі викликів 250 спільних, приватних підприємств, фірм та інших юридичних осіб. І що цікаво, більшість з них засновано за участю співвітчизників іноземців, які також тимчасово перебувають в Україні.

Кілька слів щодо порушень в'їзду. Ми виявили чимало випадків, коли поїзні бригади за відповідну грошову винагороду надають допомогу нелегальним мігрантам у незаконному перетинанні держкордону, транзитному проїзді територією України. Залізничники роблять не передбачені розкладом руху зупинки, висаджують (підсаджують) на прикордонних станціях нелегальних мігрантів, переховують їх. Якщо в одному з купе ми виявили майже 20 громадян з Китаю. Вони їхали, як оселіди в бочці.

— Повернімося до нещодавно затриманої великої групи незаконних мігрантів. Скільки часу вони перебували у прикордонному загої, яких заходів ужито до них?

— Взагалі у нас такий порядок. Прикордонники з'ясовують обставини порушення, як правило, 3—10 діб, при виявленні складу злочину порушуються кримінальні справи, якщо ні — то затриманих іноземців передають органам МВС для вислання за межі країни.

До речі, тільки торік стосовно груп іноземців та осіб, які їм сприяли, було порушено близько 200 кримінальних справ.

Стосовно цієї групи іноземців, провідників та осіб, які сприяли незаконному перебуванню іноземців в Україні, порушено кримінальну справу. Триває слідство.

А тепер уявіть собі, в які умови поставлені наші прикордонники. Адже всіх затриманих потрібно годувати, на що нам коштів не виділяється. Оця група за один день з'їла місячний запас продуктів застави. Одна із затриманих жінок була вагітною і при-

кордонникам довелося відправити її до місцевої лікарні, а потім — пологового будинку. Пальне, час, клопіт. Це ж не справа прикордонників.

Часто нам складно спілкуватися із затриманими. Доводиться шукати, запрошувати перекладачів, на що також потрібні кошти. Вочевидь, найближчим часом нам не вдасться зменшити чи уникнути незаконної міграції, бо цей процес натто сильно пішов...

І ще таке. Якщо Україна крокує в Європу, то потрібно створювати цивілізовані умови для перебування біженців, осіб, що шукають притулку. Тобто створювати місця для тимчасового розміщення таких осіб. Бо, скажімо, на Закарпатті щодня утримується понад 70 іноземців, яких було затримано за спробу порушити кордон. А умови, в яких вони перебувають, далекі від бажаних.

— Пане генерале, що і кому треба робити в Україні, яких заходів вживає, зокрема комітет, аби вс-таки ефективніше протидіяти нелегальній міграції?

— З цієї метою рік тому при нашому комітеті створено спеціальний відділ, який очолює полковник прикордонних військ Василь Губко. Ми почали працювати з посольствами, іншими дипломатичними службами тих країн, звідки найбільше потрапляє до нас мігрантів. Тобто центр протидії переносимо в місця формування груп. Та цього, звичайно, замало, бо нелегальна міграція — державна проблема, а не тільки прикордонників. Ми з іноземцями — нелегальними мігрантами — зустрічаємося лише на кордоні. Протидією цьому явищу згідно з чинним законодавством нині займається 8 міністерств та відомств. Але відсутня єдність дій. У державі давно вже назріла потреба створення єдиного державного органу, який повною мірою відповідав би за імміграційну політику.

Але перший крок вже зроблено. Указом Президента України від 9 січня цього року про утворення служби з питань імміграційного контролю. Координацію роботи, пов'язаної з боротьбою із незаконною міграцією, покладено на Держкомкордон.

Ми разом з іншими органами центральної виконавчої влади доопрацюємо проект урядового документа щодо боротьби з незаконною міграцією, яким передбачено підготовку пропозицій про внесення змін до чинного законодавства, здійснення низки організаційно-практичних заходів.

Інтерв'ю взяв Яків ГАЛЬЧЕНКО.

Преса повідомила громадськість про створення Асоціації підприємств чорної металургії (УкрАПчормет) на чолі з почесним президентом асоціації, тоді ще першим віце-прем'єром уряду, А. Голубченком

Репліка

Згідно зі статуттом, асоціація є недержавною добровільною самоврядувальною організацією, яку створено з метою підвищення ефективності роботи підприємств чорної металургії. Серед головних завдань організації — координація експорту та імпорту, організація участі вітчизняних металургів у міжнародних тендерах і виставках, узгодження обсягів експорту та цін тощо. Як повідомив Анатолій Голубченко, «захистити інтереси підприємств краще зможе не міністерство як державна структура, а добровільна організація на основі консенсусу...»

Які думки відразу з'являються у простого обивателя, котрий прочитав цю коротку інформацію?

Очевидно, перший віце-прем'єр добре знає спроможності та можливості свого уряду, знає, який рівень його фахівців, які міністерства, якщо він дає їм таку низьку оцінку!

А проблем у чорній металургії надзвичайно багато: металургійні об'єкти структурно недосконалі і технологічно відсталі; безнадійно застарілі основні виробничі фонди; низька ефективність використання паливно-енергетичних ресурсів (порівняно з Японією вона вдвічі нижча); недосконала структура металопродукції, українь низька частка легованого металу, тонкого листа, жерсті, калібро-

ваного прокату, холоднокатаних профілів листа і труб із захисним покриттям з нержавіючої сталі, динамної і трансформаторної сталі; дуже складна екологічна обстановка в металургійних районах тощо.

Як пишуть І. Чиж, В. Андрієнко («ГУ», № 188 від 1. X.98 р.), у результаті «обвальної лібералізації, кримінальної приватизації, руйнівної «фінансової стабілізації», кожні з яких стала віхою в розвалі потужної у недалекому минулому виробничої сфери», практично перестала працювати металургія! Ось із цього аж ніяк не повного переліку проблем, треба гадати — не без участі почесного президента і донедавна першого віце-прем'єра А. Голубченка, асоціація взялася за роз-

Чого не може уряд, зробіть асоціація

в'язання «...координації експорту та імпорту... участі в міжнародних тендерах і виставках, узгодженні обсягів експорту і цін тощо».

Безістерно, ці питання також важливі. Але якщо не розв'язати наболілих проблем, відпаде потреба експорту металопродукції та її ціни.

Але чому почесний президент, він же вища посадова особа, взявся розв'язувати саме ці питання?

Анатолій Голубченко признався тижневик «Бізнес» (№ 37, вересень 1998 р.), що сьогодні великому Міністерству промислової політики важко розв'язувати локальні проблеми металургії.

Заступник генерального директора ВАТ «Запоріжсталь», співголова Союзу експортерів чорних металів (з'ясовується, є ще й такий. — Авт.) Є. Карташов сказав (той самий «Бізнес». — Авт.), що... «ВАТ «Запоріжсталь» на собі відчуло наслідки інертної позиції держави у відстоюванні інтересів вітчизняних металургів... Якби держава вчасно, на етапі розгляду питання про санкції у турецьких міністерствах, втрутилася в цей процес і показала і взаємну зацікавленість України та Туреччини одна в одній, і можливість адекватної відповіді на турецькі дискримінаційні

заходи, то запровадження квот на поставки металу не було б». Держава мала була втрутитися в процес, а не асоціація!

У липні минулого року директори-металурги на зустрічі з Президентом Л. Кучмою переконливо порушували питання про організацію міністерства, в гіршому разі — комітету з питань металургії, проте Міністерство промполітики та Мінекономіки вирішили, що проблеми металургії можуть розв'язуватися самі по собі або їх розв'яже той самий уряд, але у вільний від роботи час! Ось і вирішили новоспечений президент і два його заступники (якими є заступники міністра промполітики) на громадських засадах, так би мовити, у вільний від роботи час підзаробити на експорті продукції металургії!

Той самий «Бізнес» пише: «Асоціація... не є суб'єктом господарської діяльності. Її президент і віце-президенти працюють на громадських засадах».

Утім, браку коштів асоціація, очевидно, не відчуватиме. Фінансування виконавчих органів асоціації її статуттом передбачено за рахунок внесків засновників».

Владислав ПРОНЬКІН, кандидат технічних наук.

Пожечевський знову йде, щоб повернутися?

Мені почали навіть доводити, що «Ворскла» сильніша за київське «Динамо»!..

Ще минулої зими в Полтаві за популярністю рівних йому не було: «господарі» міста, політики, бізнесмени, директори і навіть заїжджі естрадні зірки заздрили головному тренерові футбольного клубу «Ворскла» Віктору Пожечевському, бо любов до нього багатотисячної армії уболівальників здавалася безмежною і вічною. Саме він, корінний полтавець, створив маленьке диво: зумів вивести пересічну команду із другої в першу, а згодом і у вищу лігу національної першості. Дебютант одразу завоював «бронзу». І то був зоряний час полтавського футболу. Тоді багато хто по-справжньому повірив у реальність будь-яких чудес, хоча навіть найменший успіх у спорті — результат напруженої праці. Він особисто йшов до Олімпу майже 20 років, і шлях від гравця команди майстрів, а згодом дитячого тренера, до п'єдесталу пошани не завжди був устелений трояндами. Та на часі вже відбувся як тренер, і наступного сезону «Ворскла» закріпилася серед лідерів, виїхала на міжнародну арену. І тут, як грим серед ясного неба, прозвучала заява Пожечевського про відставку.

Я був на тій прес-конференції 2 червня минулого року і, як усі, намагався допитатись у Віктора Олександровича, чому полишає тренерський пост. Здалося тоді всім, що він щось недоговорує. І ось, більш як за півроку, маю нагоду знову поставити це запитання панові Пожечевському.

— Чому ви все-таки залишили «Ворсклу»?

— Я справді вив туди проблеми зі здоров'ям. Є вони і нині. Був і певний психологічний наліт, зумовлений кількома причинами, і я про все чесно розповів журналістам. Не сказав лише про ускладнення стосунків з міським керівництвом. А вони також вплинули на моє рішення, бо сподівався, що «розходимося» по-джентльменськи.

— Тоді всю провину за прорахунки у виступах другого кола ви взяли на себе.

— Так. Як головний тренер я відповідав за них. Хоча з другого боку, провалу, який мені почали «інкримінувати», не було. До кінця першості залишалося кілька турів, і нижче шостого місця ми вже не могли опуститись. Але й піднятися вище четвертого — теж. Зрештою, стали п'ятими. А від мене вимагали щонайменше «бронзи». І сказати, що робилося це не зовсім дипломатично, буде дуже м'яко. Я намагався довести об'єктивний стан речей: реально оцінити потенціал команди, зрослу конкуренцію, пресинг суперників — як-не-як, а

ми — призер, і проти нас усі боролися з максимальною самовіддачею. Та все марне. Мені почали навіть доводити, що «Ворскла» сильніша за київське «Динамо»!..

— Виходить, непорозуміння були й раніше, конфлікт назрівав.

— Може, й не зовсім так, проте максималізм у вимогах досягнення найвищих результатів виходив уже за межі розумного. Іноді здавалося, що дехто просто не розуміє, що футбол — гра спортивна, а не комп'ютерна. Зрештою, після кількох поразок я помітив, що мені перестають довіряти як фахівцеві.

Мало того, почали пропонувати взяти мені в помічники тренера з... тактики. Я запитав, чому саме з тактики, а не з фізичної підготовки чи стратегії? Зрештою, могли підсадити якогось «замполіта».

— І справді, були такі дилетантські пропозиції?

— Найімовірніше, це було вже прийняте рішення за сумовідомим принципом: «Ми порадилися, і я вирішив». Спершу я не надав усьому серйозного значення. Та коли назвали конкретне прізвище, я зрозумів — треба йти.

— І хто це був?

— Олександр Довбій з Кіровограда. Найприкріше те, що я добре знав і його, і його можливості як «тактика» і напевне знав, що користі для команди від такого нововведення не буде. Так воно згодом і сталося. Та мене вже ніхто не слухав.

— Що було далі?

— Я хотів відпочити, полікува-

тися і хоч на якийсь час побути без футболу. Так, власне, тривало тижнів зо два. Дзвінок від президента національної Федерації футболу Туркменістану знайшов мене в Португалії.

— Ви одразу пристали на конкретні пропозиції?

— Хоча й не поспіхом, проте вибір зробив. Чому? — запитав. Хоч як це парадоксально, але на той час я вже засумував без футболу. До того ж в Ашгабаді для мене вимальовувалися непогані перспективи.

— Майте на увазі матеріальну ви-

нагороду?

— І її також, хоча не можу стверджувати, що саме гроші відіграли вирішальну роль у виборі рішення. Мене призначили головним тренером національної збірної, а згодом і лідера клубного чемпіонату країни — «Копетдагу».

— Які завдання ставили?

— Головне — пробитися збіркою до фінальної частини XIII Азійських ігор.

— Його вдалося виконати?

— Сповна. Ми успішно пройшли відбірковий турнір, де переграли збірні В'єтнаму та учасника фіналу ЧС-98 — збірну Кореї — 3:2. Залишилося в другому етапі здолати перемогів над збіркою Індії і зіграти вничію з командою КНДР та Узбекистану. У чвертьфіналі програли китайцям, хоча за грою майже не поступалися. Розділили 5—8-ме місце. В країні це було оцінено як значний успіх.

— А яка ваша думка про рівень азійського футболу загалом?

— Він на піднесенні і вже найближчими роками заявить про себе на повний голос. Там у більшості країн є національні програми його розвитку, до роботи в командах і збірних залучають найкращих фахівців: бразильських, німецьких, австрійських, нідерландських. Повсюди будують сучасні арени. Приміром, в Ашгабаді стадіон клубу «Копетдаг», як на мене, — найкращий на теренах колишнього союзу. Хоча рівень футболу загалом у країні посередній.

— Це стосується і лідерів?

— Команда «Копетдаг» «тягне» на середнячка нашої вищої ліги. Проте за відсутності гострої конкуренції в національному чемпіонаті практично застигла у своєму розвитку.

— Чимало чуток і пересудів, особливо в місцевій пресі, було з приводу складу збірної Туркменістану. То, справді, за неї виступали винятково «потуркменені» наші земляки?

— Якщо маєте на увазі «Ворсклу», а я здогадуюся, звідки вітер дме, то жоден з її гравців не брав участі в іграх. Мали намір заявити Андрія Хомина, та він не мав права виступати там, адже грав за збірну України в одному з відбіркових матчів. А всього «вар'ятів» було шестеро: четверо з України — Ігор Кислов із Кіровоградської «Зірки», Костянтин Сосенко з «Борисфена», Андрій Зав'ялов із донецького «Металурга», Роман Бондаренко із запорізького «Торпедо» і двоє футболістів з Росії. Решта збірної — «чисті» туркмени.

— Цікаво, а як «наші» стали «збірниками» Туркменістану?

— У подробиці я не вникав, але запевняю, що участь кожного українського футболіста в іграх за збірну Туркменістану відповідала регламенту і була попередньо погоджена з керівництвом вітчизняної федерації футболу, ПФЛ і клубів. Нікого я особисто не переманював і тим більше — не «крав», як декотрі нині стверджують.

— Справді, щільна опіка преси з цього приводу досить помітна.

— Зрештою, мова йде за одне місцеве видання, з якого тиражуються «звернення» громадськості,

організовані в дусі «кращих» часів.

— Якщо стисло, то про що в них йдеться?

— Хіба можна переполювати увесь вилитий на мене бруд — це брудко й огидно, бо там вигадок більше, ніж правди.

Для мене найбільша прикрість, що літньо-осінні невдачі «Ворскли» «приписують» моїй відставці, а це зовсім не так. Навпаки, коли після шести турів першого кола першості команда опинилася на останньому місці, саме я повів мову за кадрові зміни в керівництві. І не поза очі, а відкрито. Що, до речі, й дало змогу команді покинути згодом небезпечну зону.

— А як ви оцінюєте нинішній стан команди, ситуацію в клубі?

— Справа це не моя, там є головний тренер, шанована мною людина — Анатолій Коньков. Фахівець вищого класу, який здатний виконати поставлені перед ним завдання. Проте в мене є сумніви щодо належного забезпечення футбольного процесу.

— Традиційне запитання: які плани на майбутнє?

— А... ніяких.

— Тобто?

— Я шойно повернувся з Туркменістану, де склав повноваження головному тренеру збірної і клубу.

— Чому?

— Бажання повернутися додому з'явилося в мене ще в грудні — одразу по закінченні XIII Азійських ігор. Далися взнаки втома — місяць у Тайланді видався важким, та й клімат не по мені. Проте президент національної Федерації футболу країни Борис Шихмуратов умовив мене не квапитися. Та вже перебуваючи у відпустці в Полтаві, дізнався, що він і його син Байрам, президент клубу, подали у відставку. За цих обставин не міг залишатись і я, бо саме Шихмуратов запрошував мене на роботу.

— І що тепер?

— Лікуватимуся, відпочину. Є вже пропозиції щодо роботи і в Україні. Та поки що говорити нічого не хочу. Час покаже.

Григорій ГРИНЬ.

Полтавська область.

На знімку: Віктор Пожечевський.

Фото Юрія ВЕНГЕРЕША.

Тренер-капітан національної збірної України з тенісу, харків'янин Дмитро Поляков

Дмитра Полякова минулого тижня вдалося розшукати в Німеччині, де він виступав за один із клубів. Дмитро шойно повернувся з Монако. Там змагалася його нинішня підопічна, киянка Ганна Запорожанова. Але наш інтерес до Дмитра особливий. Адже цього 31-річного чудового майстра нещодавно призначено капітаном-тренером національної збірної України з тенісу, яка 12—14 лютого в Києві, на кортах «Наука», зустріне у матчі Кубка Девіса (Євро-Африканська зона першої ліги) з командою Білорусі.

— Це вже не перша ваша участь у таких матчах. Розкажіть, будь ласка, ко-

ротсько про попередні, — попросив Полякова.

— У Кубку Девіса виступав навіть ще за збірну колишнього СРСР. До речі, це було в Києві. Тоді мірялися силами з тенісцями Португалії. З того часу, коли наша країна стала незалежною, брав участь геть у всіх матчах української збірної на цих змаганнях. Особливо радісно перемога торік над командою Данії вдома. В ті дні я був безмежно щасливий.

— Дмитре, цього разу у вас досить незвична роль: ви одночасно і тренер команди, і її гравець. Чи була для вас несподіванкою пропозиція стати капітаном? Якщо не таємниця, чия то була ініціатива?

— Випадок зі мною —

У двох ролях

не перший в історії тенісу. Таке практикується в багатьох командах. Подібна ситуація була і в радянських збірних. Зокрема, в ролі капітана, що сам грає, виступав колись мінчанин Сергій Леонюк. Як я став капітаном? Повірте, це не головне. Втім, прошу не сприймати мої слова за нескромність: гадаю, що ще когось із таких досвідом, як у мене, в Україні сьогодні не знайти. Виходить, що рішення керівництва Федерації тенісу України, її президента Германа Бенямінова було цілком логічне.

— Що можете сказати про суперника?

— Це молода і дуже перспективна команда. Ми вже зустрічалися з білорусами кілька років тому в Мінську і виграли — 3:2. Той матч був вкрай напружений і безкомпромісний. Першого дня нам вдалося виграти два п'ятисетові матчі. Це й зумовило підсумок боротьби. Нинішній білоруський склад відзначається і бойовістю, і майстерністю. Високий світовий рейтинг (165) у першого номера команди Волчкова. Авторитет сильного парного гравця має Мирний (49). Тому в змаганнях пар нам буде дуже важко здобути переможне очко.

— Прогнози, як кажуть, річ невдячна. Але не судить суворо і висловте вашу думку з приводу шансів українських та білоруських тенісистів у цьому відповідальному протистоянні.

— Дуже сподіваюся на нашого визнаного лідера Андрія Медведєва. Перед ним головне завдання — здобути два очки в одиночних поєдинках. Якщо матиме добру форму, проблем не буде. Наш другий номер Андрій Рибалко, сподіваюся, завоює своє очко третього дня в матчі, граючи проти другого номера білорусів. До речі, нашим суперникам також доведеться подолати сильного другого номера. Мені особисто доводилося мірятися силами з усіма гравцями нинішньої збірної Білорусі. І щоразу я вигравав. Сподіваюся, що й тепер мій досвід гравця стане у пригоді.

Справді, уникаю робити прогнози. Хоча, виступаючи вдома, маємо певну перевагу. Отже, далеко зазирати не буду. Скажу лише, що маємо шанс зіграти наступний матч проти сильної і авторитетної команди Південно-Африканської Республіки. Але це стане можливо тільки за умови перемоги над Білоруссю...

В. Б.

Стало світліше і просторіше

Про те, як готується МТК «Наука» до проведення поєдинку Кубка Девіса Україна—Білорусь, під час прес-конференції розповів директор клубу Михайло МОСЕНЖНИК:

— Уже вдруге міжнародний тенісний клуб «Наука» приймає матч за Кубок Девіса. Торік під нашим дахом збірна України здобула блискучу перемогу над командою Данії. Сподіваємося, що й цього разу «тараклекс» (покривтя корту), який дуже зручний для нашого лідера Андрія Медведєва, стане шасливим.

Утім, скажу й про те, що раніше ми встановлювали трибуни лише з боків корту. І вони вміщували лише 500 глядачів. Цього разу трибуни майже оточать ігровий майданчик, і на них розміститься вже тисяча уболівальників.

На вимогу міжнародної федерації ми поліпшили також освітлення. Воно стало значно потужніше. А це, гадаю, сподобається насамперед гравцям, працівникам телебачення і, звісно, уболівальникам.

Такі матчі — велика подія у спортивному житті всієї держави. Тому постараємося організувати все на найвищому рівні.

На знімку: під час прес-конференції — президент ФТУ Герман Бенямінов, директор матчу Сергій Лашкул і директор МТК «Наука» Михайло Мосенжнік.

Фото Сергія Ковальчука.

Жарт номера

Я вже зустрічав ваших колег

Мал. Сергія ТЕРЕЩЕНКА.

Світські розмови одеських джентльменів

— Політики повідомляють, що цього року, джентльмени, наше життя стане значно ліпшим. Але кажуть, що обіцянкам політиків, так само як і жінок, у жодному разі не слід довіряти...

— Сер, погодьтеся: коли жінка все ж таки дотримала своєї обіцянки, то для нас, чоловіків, взагалі-то вже й не так важливо, чи дотримують її політики.

— Погодьтеся, джентльмени, що, піднімаючи новорічної ночі келих із шампанським, ми думаємо лише про хороше!

— А ось цікаво, сер, про що думав, піднімаючи свого келиха, скажімо, Президент України Леонід Кучма?

— Ну, напевно, він подумав про те, що келих із шампанським — це сьогодні єдине місце в його країні, де немає проблем із газом!

— Погляньте-но у вікно, джентльмени: новорічна ніч, свято. А на вулиці, зазвичай, не горить жоден ліхтар.

— Так, сер. А ось в Америці, приміром, чомусь навіть звичайнісінької ночі усе яскраво освітлено.

— Це для того, сер, щоб навіть звичайнісінької ночі було видно, що електрифікація всієї країни у них є, а ось радянської влади нема...

Кадрові проблеми

(Оптимістична трагедія)

Генерал сидів непорушно, і проникливий погляд його гіпнотичних очей немов увіп'явся в якусь особливо значущу точку. Високошанобливі підлеглі в такі хвилини воліли сховатися подалі від всевидючого ока батька нації, непримиренного борця за благо народу, щоб не втрапити ненароком під гаряче рішення, яке зріло у хвилини добре знаної почтом медитації генерала — як правило, пов'язаної з роздумами про найголовніші, на його думку, проблеми — кадрові. Генерала люто ненавиділи ліві й обожнювали праві.

Генерал натиснув кнопку — і за мить перед ним, немов стиснута пружина, схилився пильноокий гострозорий чоловік. Хазяїн кивнув, і той чітко й лаконічно виклав шефові про те, хто, де й коли і що саме... Брудно було так багато, а дійові особи такі відомі й навіть знамениті, та ще й з найвишуканішою шахрайською та хтивою фантазією, що навіть бувалою волячі стало гидко. Слухаючи доповідь, він де-не-де вставляв гнівне «бидло», «падлюка», «ноги повириваю» і таке інше. Нарешті бурхливий брудний потік виснажився і запанувала тиша.

— Яке паскудство! — обурився генерал. — Я так і не звик дивуватися безмежності людської жадоби до плотських насолод, що виходить за межі здорового глузду. Та хіба мало я дозволяю своїм васалам вгамовувати за рахунок юрби спрагу до комфортного, безбідного життя?! Але їм все одно мало!..

— А як справи з виродками? — запитав по паузі борець за справедливість про оте найголовніше.

Гострозорий зіщулювався, немов від удару, і з сумом вимовив:

— На жаль, список найнебезпечніших злочинців хоч і куценький, але скоротити його досі не вдалося. Мої люди дуже старалися. Та ці твердолобі просто жадливі зі своєю праведністю. Роки керівної роботи — і жодного тобі проколу: ані до рук нічого не липне, ані пиятики тобі ніякої, ні розпусти. Мої люди збилися з ніг, щоб утовкмачити хоча б когось

у лайно, але марно... У відставку б усіх падлюк одним декретом, чи на цугундер!..

— До розумної межі, — зло карбував слова батько нації, — я терпляче прощаю можновладцям афери, крадіжки, продажність, брехню, хтивість і розбещеність. Тому що все це природно притаманне людині і вся проблема лише в тому, щоб тримати її в розумних рамках. А найголовніше — що через певні слабкості кожна така нормальна людина стає для нас кишеньковою, як та дрібна монета. Інша справа — виродки! За їхньою чесністю та непідкупністю я просто шкурою відчуваю загрозу. Вони мені непідвладні й некеровані. Не доведи Господи втратити владу: розірвуть, як ті шакали. За що тоді я плачу гроші вам, шановний, га?!. Мабуть, за те, щоб шкура моя не свербіла від холодного подиху небезпеки! Спіймайте ж кожного виродка на його персональному збоченні — святих на цьому світі не буває! Немає чесних і порядних людей — є їх бездарні спокусники. А тому — всю відповідальність за цю надважливу й доленосну державну кадрову проблему я перекладаю персонально на вас!

Юрій БОЛЬШАК.

Мал. Сергія РЯБОКОНЯ.

КотоВасія

Авторитет рудих котів зростає просто на очах. Ще допівісний пересічний котляр у одиоименний рік прагнуть видавати себе за цеабияких цабе. А сусідському коту Василю й цього замало. Адже він прагне ще видати збірку «м'яммуар-прів» про свої незвичайні походеньки. Таку собі «КотоВасію». Уривки з неї кіт люб'язно запропонував і нашої газеті.

Мучениця

Під час сповіді у церкві бабуся щиро кається у скоєному.

— Я, батюшко, грішниця, бо у піст ковбасу їла...

— Яку ковбасу? — уточнює батюшка.

— По 2.20...

І тут об її ногу потерся кіт Василь і муркнув:

— Ти не грішниця, бабуся, а мучениця...

Не вірю

Пасажи́р довго шукає квиток по кишенях, а потім заглядає під сидіння.

— Здається загубив, — промовляє тремтячим голосом і ледь не плаче.

— Я вам вірю, — великодушно промовляє контролер.

І тут з-під сидіння виглянув кіт Василь, облизався і позіхнув:

— Та йому, небораці, шкода не квиток, а «тормозок», що завернутий у нього.

Надійні, як депутати

— А що тут такого? — дивується водій на реакцію ав-

тоінспектора, який вимагає від нього негайно прибрати автомобіль зі стоянки біля приміщення Верховної Ради.

— Та тут депутати! — вдається до останнього аргумента даїшник.

І тут з найближчого даху кіт Василь оцінив ситуацію і заспокоїв обох:

— Нічого, нічого... У нього на авто замки надійні!

А ти купив квиток на роботу?..

— Уявляєш, — розповідає керівник підприємства колезі, — зарплату підслілим три місяці не платив, а вони ходять на роботу й працюють...

— Подумаєш. Я своїм півроку не виплачую і нічого — щодня приходять і працюють.

І тут кіт Василь не витримав і втер носа обом:

— Це що! Я знаю підприємство, де керівник вже рік не платить грошей. Більше того — на прохідний квитки на роботу почали продавати. І що? Приходять, купують і працюють...

За що?

— За що ж мене звільнили? — із сльозами на очах забігає секретарка до кабінету шефа.

— Звідки ви взяли, що вас звільнили? — дивується той у свою чергу.

І тут у кабінет зайшов кіт Василь, обнюхав усі закутки й собі здивувався:

— Овва! А навіщо ж тоді звідси винесли диван?..

«М'яммуар-прів» записав Павло КУЩ.
Фото
Олексі ВАЩЕНКА.

Активний відпочинок

Урок географії. Вчителька стомленим поглядом окинула клас і звично почала:

— Минулого разу, діти, ми з вами вивчали економіку України. Повторимо вивчений матеріал. Хто хоче дошки?

У класі запанувала насторожена тиша.

Тільки, Вася відключив свою увагу, поклав голову на парту і дремає.

Ніхто не зважається йти до дошки, всі ховаються один за одного. Вчителька встала.

— Ну що ж, якщо ніхто добровільно не хоче повторити урок, то доведеться викликати.

Її погляд упав на Васю.

— Терпило! Розкажи нам про економіку України.

У відповідь — промовисте сопіння.

— Валентиніо Іванівно! Він учора цілий день на селі був, з мамою картоплю вибирав. З ранку до вечора у землі порпалися. Він дуже стомився. Тому й заснув.

— Бачите, що значить невміло розподілити сили? А можна ж роботу організувати, як активний відпочинок. Ось я... Я теж їздила на село. Ми, правда, ще не вибирали картоплю, але багато працювали. Так би мовити, активно відпочивали. І от бачите, я стою перед вами бадьора і життєрадісна.

І поглядом стомленої людини оглянула клас. У її погляді була якась приреченість.

***

Минув тиждень. Знову урок географії. Заходить учителька. Гамір. Учні жваво обговорюють свої справи. Вчи-

телька сіла. Вирішила переждати гамір... і задрімала.

Учні спершу здивовано за-тихли, а потім хтось кинув:

— Треба збудити.

Вася цикнув:

— Ти що? Не ціпай! Вона вчора активно відпочивала! Картоплю вибирала. А потім «кравчучкою» лантух картоплі везла до Києва. Ти пробував коли-небудь возити «кравчучкою» покляжу? Ні? То помовч. Коли б у її «кравчучки» колеса були більшими, а то манюсінкі...

Хтось втрутився:

— Треба було її «кучмівку» завести! У неї все-таки колеса більші. Везти легше.

— А чому у нас не випускають оті тачки з велосипедними колесами? Везти легше ж!

— Тю на тебе — осадив раціоналізатора тверезий голос. — Це ж політично нерозумно. Тоді наших людей можна прирівняти до китайського рикші. До людини-коняки, а може, й вола. Ти що, не знаєш, як писали про німців, які змушували наших жінок впрягатися в плуга? Знаєш! А говориш про великі колеса. Ні! Наші на це не підуть! Влада не дозволить.

Вчителька ворухнулась за столом.

Учні припишкли.

— Як же тоді розуміти нашу владу?

Мовчанка. Потім хтось тихо, майже запитально:

— Може, по-ленінськи: влада мафії та рикшизація всієї країни.

Вчителька розплющила очі.

Почався урок.

Роман ІВАНЧЕНКО.

Справжнє обличчя глобалізації капіталізму

Коментар

1998 рік став для світової економіки одним із найважчих за останні десятиліття. Те, що багато хто вважав незначним збоєм в економічному розвитку, на думку старшого віце-президента та головного економіста Світового банку Джозефа Штігліца, стало потужним чинником дестабілізації світової економіки. Глобальний капіталізм, головним «зброям» якого є вільний і, головне, безконтрольний рух капіталу, сам собі підставив ногу, показав у всій красі дії ефекту «доміно»: спалахнувши в середині позаминулого року в Тайланді, фінансова криза протягом року 1998 остаточно укріпилася в Південно-Східній Азії, а потім перекочувала до Росії, зачепила низку посткомуністичних країн і Бразилію. Для Японії, другої за економічним потенціалом держави світу, минулий рік може дати падіння ВВП більш як на два відсотки. Згідно з оцінками МВФ, у цілому, за його підсумками, світовий приріст виробництва скоротиться наполовину, з 4% (у 1997 р.) до двох відсотків.

Проте, за прогнозами Світового банку, найсерйозніше наслідки світової кризи позначатимуться на країнах, що розвиваються, де темпи зростання ВВП на душу населення скоротяться у 8 разів, з 3,2% у 1997 році — до 0,4 відсотка за результатами 1998 року. Мало того, понад три десятки країн, що розвиваються, і держав з перехідною економікою (у тому числі й Україна) за результатами минулого року мають усі шанси отримати негативні показники темпу зростання ВВП на душу населення.

По закінченні року стало зрозуміло, що за нинішніх міжнародних інституцій глобальний капіталізм зовсім не такий невразливий, як могло здатися раніше. МВФ виявив надмірну старанність в експериментах з країнами, в яких динамічно розвиваються економіки, та нерішучість у діях світового масштабу.

Після краху комунізму єдиним варіантом розвитку для молодих держав стала інтеграція в систему глобального капіталізму. Підтримка нових демократій на цьому шляху з боку США здійснювалася за рахунок певної фінансової допомоги в обмін на виконання низки вимог, відомих як Вашингтонська угода. Розроблені у відповідь на структурну кризу в Латинській Америці у 1980-х роках, ці рекомендації було узгоджено між МВФ, Світовим банком та Казначейством США і з часом стали своєрідною економічною доктриною для всіх країн, що розвиваються. Доктрина ця ґрунтувалася на простих засадах: лібералізація економіки, приватизація та макроекономічна стабілізація шляхом скорочення інфляції і бюджетного дефіциту.

Спрацювавши в Аргентині під керівництвом міністра економіки Домінго Ковалло (в 1990—1995 рр. економічне зростання щороку становило більш як 6%), «вашингтонські» рекомендації на посткомуністичному просторі виявилися не такими вже ефективними. Надавана через Міжнародний валютний фонд допомога на виконання низки одноразових вимог, без урахування специфіки держав, які не одне десятиріччя перебували в цілком інших економічних реаліях, практично не працює. Процес трансформації у систему глобального капіталізму затягнувся на досить тривалий період (як приклад — та ж Україна, Болгарія чи Албанія), а то й узагалі набув спотворених форм, на кшталт, як його прозвали на заході, «капіталізму затятих друзів» у Росії. Гжегож Колодот, який у 1994—1997 роках обіймав посаду першого віце-прем'єра та міністра фінансів польського уряду, вважає, що треба бути вдячним долі за наявність більш раннього ринкового досвіду у низки колишніх соцкраїн Центральної Європи — Польщі, Угорщини, Словенії, який багато в чому допоміг їм швидше подолати болісний період трансформації і навіть тепер зберегти вражаючу стабільність і темпи приросту ВВП на рівні 4—5% (згідно з розповсюдженою ЄБРР «Доповіддю про процес переходу за 1998 рік»). «Для інших економік хибна порада міжнародних організацій коштувала дуже дорого

і означала значні втрати національного багатства, економічно невміле та помилкове керівництво, витрачені марно ресурси та соціальні злидні. Стало очевидно, — вважає польський економіст, — що без належних інституційних перетворень лібералізація та приватизація можуть мати безліч проблем, як, наприклад, це сталося в Росії та Україні».

МВФ, який спробував узяти на себе регулювальні функції на ринках, що розвиваються, на думку директора Гарвардського інституту міжнародного розвитку Джефрі Сакса, показав неспроможність упоратися з ними. «У результаті протягом десятиріч маємо дуту Вашингтонську угоду про те, як досягти загальної економічної, і практично немає реального діалогу між багатими й бідними». За великим рахунком, вважає американський економіст, США воліють стати світовим лідером, докладаючи для цього щонайменше зусиль, відстоюючи самодостатність глобального капіталізму. Підганяючи всіх під одну матрицю у внутрішньо-економічних питаннях, міжнародні організації фактично проігнорували безконтрольний рух капіталу в світових масштабах, надавши змогу самому ринку його регулювати. Що він і зробив, і в результаті паніки з Південно-Східної Азії пішло більш як 100 мільярдів доларів.

Банківська система країн цього регіону, на думку Джозефа Штігліца, виявилася набагато слабшою, ніж передбачалося. Одним із основних дестабілізуючих чинників стала різниця в термінах виплат (банки брали «короткі» кредити, а в борг давали, навпаки, на тривалий термін) і нестикування зовнішньоекономічних відносин (між активами, обчисленими в національній валюті, і пасивами — в іноземній). Головною складовою кризи, що спалахнула, стало падіння довіри інвесторів, для боротьби з якою у МВФ є добре відомі ліки — підвищення відсоткових ставок, що дало шанс непогано заробити фінансовим спекулянтам, які, ніким не контролювані, зрештою своїм масовим виходом розвалили нестабільні ринки.

Сьогодні понад 20 мільйонів осіб у цьому регіоні опинилися за межею бідності (втім,

згідно зі статистикою ЄБРР, стільки само, коли не більше, за цією межею живе і в Україні). За прогнозами американського журналу «Форбс», порівняно з 1996 роком, коли було досягнуто максимальних результатів рівня ВВП на душу населення, вираженого в американських доларах, падіння цього показника становило або ще становитиме: в Індонезії — майже 73%, в Тайланді — 40%, у Південній Кореї, де за чверть століття це значення збільшилося у сорок разів, — 43%. На 30 відсотків очікується також зниження і в Малайзії, але на відміну від вищеперелічених країн вона відмовилася від допомоги МВФ і навіть пішла на відкрити конференцію з ним. Тамтешній прем'єр-міністр Махатхір Мохамад, звинувативши в усіх бідах світових спекулянтів, обмежив їх доступ на малайзійський ринок.

Проте якщо найтяжчі дні для азіатських економік позаду, то в Бразилії фінансова паніка тільки починається. Як і Росія, ця латиноамериканська країна, яка розвивалася найдинамічніше, «погоріла» на проблемі непомірних державних витрат: бюджетний дефіцит досяг 8, а державний борг — 45 відсотків ВВП. Після проголошення планової девальвації бразильського реала на 9% масовий відлив капіталу, що розпочався восени минулого року, перетворився на неконтрольований. В деякі дні втеча інвесторів досягала 1 мільярда доларів щоденно.

Лідерство економіки США, як і раніше, незаперечне, створення альтернативи в особі єдиного валютного простору, що називається на Заході гордим словом «Євроленд», усе ще залишається перспективою майбутнього. Рівень безробіття в цьому регіоні дорівнює 11,7%, в 2,5 рази вище, ніж у Сполучених Штатах, що може призвести до зниження приросту ВВП у регіоні протягом 1999 р. з прогнозованих 2,7% до 1,5%. Проте без зміни підходів «бреттонвудських сестер» — МВФ і Світового банку — або створення нової всесвітньої економічної організації ефект від інтеграції у глобальну капіталістичну систему може стати не те що нульовим, а взагалі — негативним.

Сергій ЛЕЩЕНКО.

Оголошення

До уваги акціонерів ВАТ АБ «Укргазпромбанк»!

Повідомляємо, що чергові загальні збори акціонерів відкритого акціонерного товариства Акціонерний банк «Укргазпромбанк» відбудуться 26 березня 1999 року о 15-й годині у приміщенні банку, яке знаходиться за адресою: м. Київ, Дніпровська набережна, 13.

Пропонується наступний порядок денний загальних зборів.

1. Звіт голови правління банку.
2. Звіт ревізійної комісії банку.
3. Розподіл прибутку за результатами діяльності банку у 1998 році.
4. Різне.

Правління АБ «Укргазпромбанк».

До відома акціонерів ВАТ «Універмаг «Львів»

Повідомляємо, що загальні збори акціонерів відбудуться 25 березня 1999 р. об 11.30 за адресою: м. Львів, вул. В. Великого, 50. Реєстрація акціонерів з 9 до 11 год. за місцем проведення зборів.

Порядок денний

1. Звіт правління про підсумки фінансово-господарської діяльності товариства за 1998 рік. Затвердження річних результатів діяльності товариства.
2. Звіт спостережної ради та ревізійної комісії.
3. Затвердження змін і доповнень до статуту (нова редакція).
4. Про анулювання акцій та приведення випуску акцій у відповідність до статутного фонду згідно з наказом ФДМУ по Львівській області № 491 від 11.03.1996 р.
- Анулюється 6040 простих іменних акцій номінальною вартістю 1,05 грн.
- Сумарною номінальною вартістю 6342,00 грн.
- Статутний фонд після анулювання передбачається 57614,55 грн.
- Збитки акціонерам у зв'язку зі зміною статутного фонду нанесені не будуть, оскільки акції не були розміщені.
- Визначення форми випуску акцій.
- Обрання органів управління товариства.
- Затвердження угоди (договору) з незалежним реєстратором.
- Для участі у зборах необхідно мати при собі:
  - паспорт;
  - батькам — свідоцтво про народження дітей, якщо діти є акціонерами;
  - представникам — доручення на право представляти інтереси акціонерів, оформлене згідно з чинним законодавством.

Правління ВАТ «Універмаг «Львів».

26 березня 1999 року о 10.00 відбудуться загальні збори акціонерів (представників) ВАТ «Кременчукпромзалтранс» за адресою: Україна, м. Кременчук, бульвар Пушкіна, 9.

Порядок денний:

1. Звіт голови правління про господарсько-фінансову діяльність товариства за 1998 рік.
2. Звіт ревізійної комісії.
3. Затвердження змін та доповнень до статуту товариства.
4. Затвердження положення про розподіл прибутку товариства на 1999 рік.
5. Вибори нового складу спостережної ради.
6. Різне.

ВАТ «Новоодеське ремонтне підприємство»

повідомляє, що загальні збори акціонерів відбудуться 26 березня 1999 р. о 10.00 за адресою: Миколаївська обл., м. Нова Одеса, вул. Сеславинського, 28 з порядком денним.

1. Звіт правління про діяльність за 1998 рік.
2. Звіт ревізійної комісії.
3. Затвердження рішення про форму випуску акцій.
4. Внесення доповнень до статуту ВАТ.

Довідки за телефонами: 9-15-66, 9-23-60.

Арбітражний суд Чернігівської області (250000, м. Чернігів, вул. Леніна, 43) порушив справи про банкрутство:

1. № 5/234 Б про банкрутство ВАТ «Носівський завод «Побіди» (м. Носівка, вул. Щорса, 179, р/рахунок 26003200036001 в Носівському відділенні АК АПБ «Україна», код 14311399).
2. № 5/216 Б про банкрутство ВКФ «Зодіак» (м. Носівка, Весняний провулок, 12, р/р 26004200057001 в тому ж банку, код 14249708).

Претензії кредиторів і заяви санаторів приймаються протягом місяця з дня опублікування оголошення.

Арбітражний суд Донецької області (340105, бульвар Пушкіна, 34) возбудив дело № 5-199-Б от 21.12.98 г. о банкрутстве ЧП «Стиль» (340122, г. Донецк, ул. Словацкая, 57, код ЕГРПОУ 25340056, р/сч 26004310033200 в филиале АКБ «Новый», г. Донецк, МФО 335634).

Заявления возможных кредиторов и санаторов принимает Арбитражный суд Донецкой области в месячный срок со дня опубликования объявления.

До відома акціонерів ВАТ «Універсам 8»

Загальні збори акціонерів ВАТ «Універсам 8» відбудуться 26 березня 1999 року о 15-й годині за адресою: м. Київ, вул. Героїв Дніпра, 31.

Порядок денний:

1. Звіт правління про господарську діяльність за 1998 рік.
2. Звіт ревізійної комісії.
3. Розподіл прибутку за 1998 рік та план розподілу прибутку на 1999 рік.
4. Про дострокове припинення повноважень члена спостережної ради та обрання члена спостережної ради.

Акціонерам при собі мати паспорт, сертифікат, а представникам акціонерів — доручення.

Правління.

Правління ВАТ «Бердянське автотранспортне підприємство 12306»

повідомляє, що загальні збори акціонерів товариства відбудуться 25 березня 1999 року о 14.00 за адресою: м. Бердянськ, вул. Шаумяна, 1.

Порядок денний:

1. Звіт правління про результати фінансово-господарської діяльності за 1998 рік та затвердження балансу.
2. Звіт ревізійної комісії.
3. Звіт спостережної ради.
4. Затвердження планового розподілу прибутку в 1999 році.
5. Обговорення планів та перспектив розвитку ВАТ на 1999 рік.
6. Про створення дочірнього підприємства.

Реєстрація учасників зборів 25 березня з 12.30 до 13.45.

Правління ВАТ «АТП 12306».

Арбітражний суд м. Києва (м. Київ, вул. Б. Хмельницького, 44-В) за позовом ДПІ у Харківському районі м. Києва порушив справи про банкрутство:

- № 7/338, ТОВ «Укрупіполь» (юридична адреса: 253091, м. Київ, Харківське шосе, -158-К), р/р 26009001123 в Українському кредитному банку;
- № 16/353, ТОВ «Аліса-плюс» (юридична адреса: 253121, м. Київ, вул. Вербицького, 30-А), р/р 2600831 у четвертій київській філії АПБ «Аваль»;
- № 6/320, ТОВ «Камея» (юридична адреса: 253091, м. Київ, Харківське шосе, 160), р/р 26005301275691 у Харківському відділенні Промінвестбанку України, м. Київ;
- № 7/480-Б, дочірнє підприємство «Оберіг-плюс» Всеукраїнського відділення Українського благодійного фонду «Оберіг» (юридична адреса: 253068, м. Київ, вул. Декабристів, 2), р/р 26004200000645 у Старокіївському відділенні «Укрсоцбанку»;
- № 5/54-Б, ПП «Соцінтерфганінвест» (юридична адреса: 253061, м. Київ, вул. Краснолуцька, 8-А), р/р 2600439809423 в АКБ Ялтабанк м. Ялти;
- № 6/301, МПП «Фобос» (юридична адреса: 253121, м. Київ, Харківське шосе, 174-А), р/р 260011466 в АПБ «Аваль»;
- № 11/41-99, ЗАТ «Осокорк» (юридична адреса: 252131, м. Київ, вул. Маслівка, 27-Р), р/р 2600898001056 у Харківському відділенні АКБ «Укрсоцбанку», м. Київ;
- № 11/42-99, ДО «Асоціація сприяння інвестиціям» (юридична адреса: 253098, м. Київ, вул. Тичини, 18), р/р 260003010371 у банку «Старокіївський»;
- № 17/560, ПП «Орел» (юридична адреса: 253121, м. Київ, вул. Горлівська, 124/3), р/р 26007442 в АПБ «Аваль».

Претензії кредиторів та заяви санаторів приймаються протягом місяця з дня опублікування оголошення.

Арбітражний суд Херсонської області (325000, м. Херсон, вул. Горького, 18) порушив справу № 5/105-Б про банкрутство міського споживчого товариства (326840, м. Нова Каховка Херсонської обл., вул. Рад. Влади, 8, р/р 260082000443001 в АПБ «Україна» м. Нова Каховка, МФО 352242, код 01770355).

Кредиторам звертатися протягом місяця до арбітражного суду.

Арбітражний суд Хмельницької області (280000, м. Хмельницький, пл. Незалежності, 1) порушив справу № 1/210-Б про банкрутство Вовковинського ССТ (281300, смт Вовковинці Хмельницької обл., р/р 260000300301 у філії банку «Поділля» м. Деражня, МФО 315557, код 01772457).

Кредиторам звертатися протягом місяця до арбітражного суду.

Відкрите акціонерне товариство «Агробуд»

повідомляє про проведення чергових загальних зборів акціонерів, які відбудуться 22 березня 1999 року о 9 годині за адресою:

м. Кобеляки Полтавської області,
вул. Полтавська, 42.

Порядок денний:

1. Звіт голови правління про підсумки господарської діяльності за 1998 рік та затвердження виробничо-фінансового плану на 1999 рік.
2. Звіт ревізійної комісії.
3. Звіт спостережної ради.
4. Вибори правління та ревізійної комісії.
5. Різне.

Реєстрація учасників зборів — 22 березня 1999 року з 7.00.

Телефони для довідок: 9-17-94, 9-12-53.

Правління БАТ «Агробуд».

Правление Акционерного коммерческого банка «Меркурий»

сообщает о проведении очередного общего собрания акционеров 26 марта 1999 года по адресу:

г. Харьков, ул. Полтавский шлях, 123.

Повестка дня:

1. Отчет правления об итогах финансово-хозяйственной деятельности за 1998 год.
2. Отчет ревизионной комиссии.
3. Утверждение годовых результатов деятельности и распределение прибыли за 1998 год.
4. Об основных направлениях деятельности банка в 1999 году.

5. Об изменениях в руководящих органах банка.

6. О внесении изменений в устав банка.

7. Разное.

Начало собрания в 14-00.

Регистрация участников с 13-00 до 14-00.

Тел. для справок: (0572) 72-80-41, 28-53-17.

Правление АКБ «Меркурий».

До відома акціонерів БАТ «Темп»

У зв'язку з пропозиціями акціонерів правління БАТ прийняло рішення про внесення доповнення до порядку денного загальних зборів акціонерів БАТ «Темп», які відбудуться 20 лютого 1999 року об 11.00 за адресою:

м. Хмельницький, пр. Миру, 99/101,
приміщення актового залу підприємства.

Початок реєстрації з 8.00.

Порядок денний:

1. Звіт правління про результати фінансово-господарської діяльності товариства за 1998 рік та його затвердження.
2. Звіт ревізійної комісії про результати роботи за 1998 рік та його затвердження.
3. Звіт голови спостережної ради про роботу за звітний період.
4. Виведення із складу та довибори членів спостережної ради.
5. Внесення змін та доповнень до статуту БАТ і положення про спостережну раду.
6. Плани головних акціонерів про розвиток БАТ і завантаженість виробництва на 1999 рік.

Телефон для довідок: 195-4-24.

Шановні акціонери!

Правління БАТ «Білоцерківський автобусний парк» повідомляє, що загальні збори акціонерів товариства відбудуться 26 березня 1999 року о 13 годині в актовому залі будинку культури Домобудівного комбінату за адресою:

Біла Церква Київської області,
вул. 30 років Перемоги, 39.

Порядок денний:

1. Звіт голови правління про фінансово-господарську діяльність БАТ в 1998 році та визначення основних напрямів діяльності в 1999 році.
2. Висновок ревізійної комісії про баланс та річний звіт господарсько-фінансової діяльності за 1998 рік.
3. Звіт спостережної ради товариства.
4. Затвердження річного балансу, рахунків, прибутків та збитків БАТ за 1998 рік.
5. Інше.

Реєстрація учасників зборів буде проводитися з 9 години до 12 годин 30 хвилин за місцем проведення зборів.

Для участі у зборах при собі мати документ, що посвідчує особу та витяг з реєстру.

Акціонери, які не можуть взяти участь у загальних зборах, мають право передати свої повноваження участі і голосування іншій особі, оформивши це дорученням, засвідченим правлінням товариства або реєстратором.

Довідки за телефоном 6-51-21.

З повагою,
правління товариства.

До уваги акціонерів БАТ «Миколаївгаз»!

відкрите акціонерне товариство по газопостачанню та газифікації «Миколаївгаз» повідомляє, що перші загальні збори акціонерів товариства відбудуться 30 березня 1999 року о 9.00 у приміщенні палацу культури і техніки ДП ЧСЗ «Суднобудівників» за адресою:

Миколаїв, площа Суднобудівників, 3.

Порядок денний:

1. Звіт правління про фінансово-господарську діяльність за 1998 рік та визначення стратегії розвитку і основних напрямів діяльності товариства у 1999 році.

2. Затвердження статуту БАТ у новій редакції.

3. Затвердження внутрішніх нормативних актів БАТ.

4. Формування та вибори органів управління.

5. Вибори голови правління БАТ.

6. Затвердження розподілу прибутку 1998 року та плану розподілу прибутку на поточний рік.

7. Різне:

вибори аудитора та реєстратора БАТ;

про визначення принципу оплати праці посадових осіб.

На збори запрошуються зареєстровані особи або повноважені представники зареєстрованих осіб. Початок реєстрації акціонерів з 8.00 у день проведення зборів.

При собі мати:

документ, що посвідчує особу;

сертифікати акцій;

представникам акціонерів — доручення, оформлені згідно з чинним законодавством.

З усіх питань стосовно підготовки та проведення перших загальних зборів акціонерів БАТ «Миколаївгаз» та ознайомлення з проектами статуту та інших нормативних документів, звертатися до оргкомітету особисто або за телефонами:

24-01-55, 24-01-49, 24-23-76.

Адреса БАТ «Миколаївгаз»:

327008, Миколаїв, вул. Чигрина, 159.

Правління БАТ.

Чергові загальні збори акціонерів БАТ «Київсьелектро»

відбудуться 30 березня 1999 року о 12.00 за адресою: м. Київ, вул. Жиланська, 83/53, клуб «Енергія». Реєстрація учасників з 8.30 до 11.00 за вказаною адресою.

Порядок денний:

1. Звіт про господарсько-фінансову діяльність БАТ за 1998 рік та напрямки розвитку на 1999 рік.

2. Розподіл прибутку.

3. Про четверту емісію акцій.

4. Зміни та доповнення до статуту і положень про органи управління БАТ.

5. Зміни та доповнення до статутів дочірніх підприємств БАТ.

6. Перевибори члена спостережної ради.

23 березня 1999 року о 15-й годині 30 хвилин за адресою:

м. Київ, вул. Глибочицька, 58 (приміщення ідальні) — відбудуться чергові збори акціонерів ЗАТ Виробничо-торгової швейної фірми «Дана».

Порядок денний:

1. Звіт голови правління про результати діяльності товариства за 1998 рік та основні напрями на 1999 рік.

2. Звіт ревізійної комісії.

3. Затвердження балансу товариства за 1998 рік.

4. Затвердження розподілу прибутку за 1998 рік.

5. Різне.

Реєстрація акціонерів, бажаючих узяти участь у загальних зборах, здійснюватиметься реєстратором товариства 23 березня 1999 року з 13.00 до 15.00. При собі мати паспорт або документ, що посвідчує особу.

Представникам акціонерів — додатково відповідне доручення на проведення їм права участі у зборах.

Довідки за телефоном 417-32-59.

Правління.

Акціонерне товариство «ГАЛИЧФАРМ»

повідомляє, що 25 березня 1999 року в актовому залі головного підприємства відбудуться загальні збори акціонерів. (Львів, вул. Опришківська, 6/8).

Порядок денний:

1. Звіт керівництва про результати діяльності у 1998 році.

2. Затвердження нової редакції статуту БАТ «ГАЛИЧФАРМ».

3. Питання про розподіл дивідендів.

4. Обрання голови правління — президента БАТ «ГАЛИЧФАРМ».

5. Обрання складу спостережної ради БАТ «ГАЛИЧФАРМ».

6. Обрання складу ревізійної комісії БАТ «ГАЛИЧФАРМ».

7. Затвердження результатів емісії акцій БАТ «ГАЛИЧФАРМ».

8. Розірвання угоди з реєстроутримувачем та укладення угоди з іншим.

9. Різне.

Початок зборів о 12 годині. Реєстрація акціонерів (за сертифікатом вкцій) з 10.30 до 11.30.

Правління.

АО «Одесский мясокомбинат»

принимает от с/х предприятий

крупный рогатый скот.

Тел.: 23-42-52, 23-05-33.

До відома акціонерів БАТ «ЛПЗ».

Рада директорів БАТ «ЛПЗ» повідомляє, що в порядку денний зборів акціонерів товариства, які відбудуться 17 лютого 1999 р. та оголошення про скликання яких було опубліковане в газеті «Голос України» 23.12.1998 р., внесено додаткове питання — «Про перевибори спостережної ради».

За кордоном є спадок. Можливо, для Вас...**Померлих у США:**

Ганни Прінкус (Пінкус), яка народилась у 1925 році в Берліні, мати якої, Фейге (Фанні), уроджена Воль, народилась у 1889 році в Дрогобичі.

Теодора Рей, відомого також як Теодор Лісник, який народився в 1937 році в Стрию, батьком якого був Стефан Заборський (Зборовський), а матір звали Емілія.

Померлих у Канаді:

Йосипа Юрійовича Рашенка, він же Йосип Григорович Рашенко, Рашенко, який народився в 1893 році в Україні.

Владислава Мостовського, який

Українською (252034, м. Київ, вул. Золоті Ворота, 2-а) у справах про спадщину розшукує родичів

народився в 1916 році в одній із західних областей України чи в Польщі, а саме його дружину Софію або інших родичів.

Василя Чиркуна (Чиркана), який народився в 1910 році в Україні.

Дмитра Комарницького, який народився в 1916 році, чотири сестри якого залишилися в Україні.

Ганни Герус, яка народилася в Україні.

Олени Грицак, уродженої Надвірної, яка народилася у 1911 році в Україні.

Тоні (Антон?) Гудими, приблизно 1925 року народження, чотири сестри якого проживають в Україні.

Станіслава Трусевича, який народився в 1918 році, ймовірно в Україні.

Померлих у Франції:

Жана-Поля Оборського, який народився в 1951 році у Франції, батько якого, Казімір Оборський, народився в 1915 році в Західній Україні.

Марії Брайер, яка народилася у 1915 році в Німеччині, мати якої, Ядвіга Голусік, народилася у 1891 році в Західній Україні.

Померлих в Англії:

Дмитра Бортника, зокрема його доньку Людмилу Дмитрівну Бортник, у якої є єдинокровний брат Іван Дмитрович Бортник, який народився в 1931 році в селі Записіля Краснопільського району Сумської області.

Параскеви Станіславівни Лейбик, уродженої Кікоті, яка народилася у 1919 році в Західній Україні.

Івана Коценка, який народився в 1922 році в Стрию чи районі.

Зацікавлених осіб, а також осіб, яким відоме місце проживання розшукуваних, просимо повідомити про це Українською: Київ-34, вул. Золоті Ворота, 2-а, тел. (044) 246-58-03, факс (044) 229-28-35.

Астрологічний прогноз

на 8 — 14 лютого

ОВЕН. Поїздка з діловими партнерами принесе велику користь. Нове знайомство здатне перерости в дружбу. Ваш успіх залежатиме від молодих людей та від умов праці. Можна отримати непоганий результат і завершити справу, пов'язану з державною структурою.

ТЕЛЕЦЬ. Дуже діловий тиждень: знайдете вдале рішення, отримаєте серйозну пропозицію і підтвердите свою репутацію. Вас чекає цікава інтелектуальна боротьба. Проте велика вірогідність конфліктів і суперечок. Цього тижня ви постійно контактуватимете із своїм начальством: можлива спільна поїздка або наукова робота.

БЛИЗНЯТА. Щоб добитися бажаного і визначитися з перспективою, забудьте про особисті переживання, з'ясувати всі претензії і розпочніть відносини на офіційній основі. Серйозні справи краще розпочинати з вівторка по четвер.

РАК. Між вами і оточенням встановиться взаєморозуміння. Розрахуйте на стабільну юридичну або бухгалтерську підтримку. У четвер укладайте фінансові договори і закривайте кредити. Цього тижня менше спілкуватиметеся з чоловіком (дружиною) через роботу.

ЛЕВ. Сприятливий період для серйозного вибору. Отримаєте користь від будь-яких стосунків, якщо урівноважите обопільні права і обов'язки. Виберете надійного і компетентного посередника, почнете ділове співробітництво, зустрінете судженого.

ДІВА. Дотримуйтеся ієрархії. Роблячи послугу тепер, ви збільшуєте свої шанси у майбутньому. Користуватиметеся професійним «попитом» серед колег та начальства. У понеділок можете припуститися грубої помилки.

ТЕРЕЗИ. Цього тижня вам буде не до кохання і розваг: через зайнятість не зможе бачитися з коханою людиною. Нарешті ви покинете жалкувати про втрачене торік і зможете по-доброму розлучитися з кимось назавжди. Нині саме час, щоб подумати про важливу подію в особистому житті.

СКОРПІОН. Цього тижня можете отримати певний статус у сім'ї або на роботі. Ваші плани реалізуються завдяки друзям та родичам. Тиждень хороший для зміцнення своїх позицій у всіх сферах життя. Договори оформляйте у вівторок або четвер.

СТРІЛЕЦЬ. Якщо поставите перед собою певну мету і оберете досвідченого попутника, то зможете добитися хорошого результату. Тиждень успішний для визнання професійних заслуг, а також для укладення вигідного довгострокового контракту.

КОЗЕРІГ. Сприятливий тиждень для довгострокового розміщення коштів та для покупок. Ви можете одержати офіційне замовлення. На роботі все буде успішним, однак не варто просити про підвищення — вже пізно. Те, що одержите, збережеться надовго.

ВОДОЛІЙ. Стабілізуючий тиждень. Зумісте викликати до себе повагу і довіру, але не чекайте великих грошей. Зумісте уникнути складної ситуації щодо фінансів і власного здоров'я. Підвищте свій соціальний статус.

РИБИ. Будьте уважними до людей навколо: вони можуть стати у пригоді. Буде важко взятися за справу самому, тому результат часто залежатиме від оточуючих. Знайдете творче і професійне задоволення поза рідних стін. Заведете тривалі знайомства в новому товаристві і відновите втрачені зв'язки.

Редактор номера Леонід БРОВЧЕНКО.
Перший заступник головного редактора Анатолій ГОРЛОВ.
Редколегія: Олександр БІЛИК, Леонід БРОВЧЕНКО, Віталій ЖЕЖЕРА, Володимир КРАСНОДЕМСЬКИЙ, Світлана ПИСАРЕНКО, Сергій ПРАВДЕНКО, Анатолій СОЛОНСЬКИЙ, Віталій СУДДЯ.

- ♦ За зміст та достовірність інформації у рекламних публікаціях відповідальність несе рекламодавець.
- ♦ Редакція не завжди поділяє позицію авторів публікацій.
- ♦ За точність викладених фактів відповідальність несе автор.
- ♦ Рукописів не повертаємо.
- ♦ Листування з читачами — тільки на сторінках газети.

Фото з конверта

Збився з дороги...

Фото
Бориса ДЕМБИЦЬКОГО.

Київ.

Як у Золотарівці готувалися до кінця світу

Коли я був ще хлопчиною, закрипили мене погоничем до сільського водовоза. Воду ми брали в сусідній Золотарівці — російськомовному старообрядному селі, яке було переселене з Росії ще за Катерини Другої.

Одного разу прийшли до криниці, коли сонце вже було височенько. Село зустріло нас стоголосим ревом худоби, гавканням собак і цілковитою відсутністю людей. Перелякані до смерті ми з порожньою бочкою кинулися геть. Покинувши роботу в полі, чоловіки верхи на конях поїхали до

А ще був випадок

села. Під'їжджаючи, побачили, як з гори спускалися люди в довгих білих сорочках, з іконами та хрестами.

Виявилося, що так старообрядці готувалися до кінця світу, адже напередодні з гори, що поблизу села, спускалася «гиена огненна со страшним ревом і грохотом». Тут ми вже наготувалися, бо то була не «гиена огненна», а колона автомобілів, яка здійснювала нічний пробіг шляхами Ук-

раїни. Люди ніколи не бачили автомобілів, що їхали з увімкненими фарами і з жалким ревом з вихлопних труб, тому сприйняли колону як здійснення пророцтва про кінець світу.

Згадуючи той відрізок життя, коли технічний прогрес повним кроком йшов до людей, думаю нині, що не для всіх він був життєрадісним...

Г. ГЕРАСИМОВ.

Кременчук Полтавської області.

Будьте здорові!

Хрін — не тільки приправа до страв...

Якщо вже так сталося, що ви захворіли на ангіну, то варто знати, як її позбутися. Спосіб надзвичайно простий. Добре збити свіже яйце, додати теплої кип'яченої води і розколоти ще раз. Цією сумішшю полоскати горло 5-6 разів на день. Уся нечисть осяде на яйце і виплюнеться зі слиною. Якщо

у вас ще й кашель, спробуйте зробити так. На дрібну тертку натріть хрін, покладіть його в слоїк і щільно закрийте кришкою. Через 15-20 хвилин зніміть її, вдихніть ротом повітря зі слоїка, затримайте його в легенях і на рахунок «5» видихніть через ніс. Повторіть 2-3 рази. Це перевірено роками і не одним поколінням — найжорстокіша ангіна відпускає і кашель втихає.

Надіслав Іван ПРОЩИН.

Березань Київської області.

Усміхніться!

Примхливий годинник

Купив собі чукча модний годинник. Через кілька днів приносить його продавцеві та й каже:

- Бери назад годинник, одначе, він не працює.
- А ви пробували його завести?
- Пробував, одначе, а він через день знову не працює.

Надіслав Петро ЖУЧАК.

Донецьк.

Кросворд

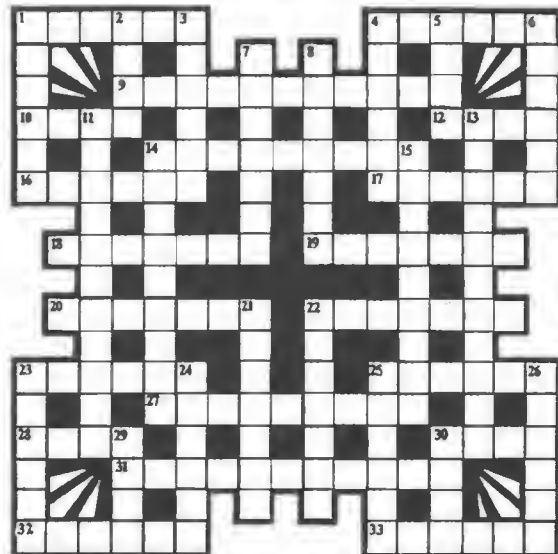
По горизонталі: 1. Одна з назв чебрецю. 4. Жіночий орган квітки. 9. Шар атмосфери на висоті від 8 до 55 км. 10. Офіційне звернення однієї держави до іншої. 12. Медоносна трава. 14. Видатний композитор. 16. Супутник і помічник Шерлока Холмса. 17. Позбавлення чогось від бруду, непотребу. 18. Військове з'єднання. 19. Містечко на Хмельниччині, яке в 1614 році одержало магдебурзьке право. 20. Письменник-правознавець. 22. Іспанський завойовник території в Індії. 23. Пастух, керівник повстання в Болгарії, цар. 25. Композитор. 27. Співак, пропагандист української класики. 28. Зрошувальний канал в Азії. 30. Найдовша на землі гірська система. 31. Суворі система зображення. 32. Стародавня назва Анкари. 33. Голландський мореплавець, який у 1606 році відкрив Австралію.

По вертикалі: 1. Містечко на Тетеві, колишнє місто-кріпость Київського воеводства. 2. Нічне явище природи, коли велике земне випромінювання. 3. Опера Ж. Бізе. 4. Спод-

вижник, боярин князя Ігоря. 5. Похила гірничавиробка. 6. П'ятий ступінь діатонічної гамми. 7. Несуча частина машини. 8. Київський князь. 11. Місто на Одещині. 13. Сховище стародавніх рукописів у Вірменії. 14. Автор знаменитої «Пісні про Гайавату», який опублікував нашу «Думу про втечу трьох братів з Азова». 15. Український громадський діяч і меценат. 21. Загальна назва творів Арістотеля. 22. Розділ математики. 23. Фільм режисера В. Івченка. 24. Перший український журнал, що виходив у Петербурзі. 25. Книга батька історії Геродота про наше Причорномор'я. 26. Крилатий ссавець. 29. Вид мистецтва. 30. Герой Троянської війни.

Відповіді до кросворда, надрукованого 30 січня

По горизонталі: 1. Чурай. 5. Кобза. 8. Олово. 9. Базар. 10. Сталь. 11. Камка. 12. Краги. 15. Чакра. 18. Електро-мобіль. 19. Узвар. 22. Ікона. 25. Ок-

тан. 26. Титан. 27. Дрейк. 28. Дозор. 29. Минко. 30. Аракс.

По вертикалі: 1. Чубук. 2. Різка. 3. Йорки. 4. Космополітизм. 5. Косач. 6. Бланк. 7. Альма. 13. Реліз. 14. Гекла. 16. Айбек. 17. Рулон. 19. Устим. 20. Вотан. 21. Рондо. 22. Індра. 23. Омела. 24. Аркас.

Голос України

Газета виходить з 1 січня 1991 року.

Адреса ВР України:

252019, м. Київ-19,

вул. М. Грушевського, 5.

Адреса редакції:

252047, Київ-47, вул. Нестерова, 4.

ТЕЛЕФОНИ: для довідок — 441-88-23;

телефакс — 224-72-54;

відділ реклами — 441-89-34, 441-89-44;

телефакс — 449-85-62.

E-mail: sekret@golos.rel.com